

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Évesz évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
 dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Szabó Dezső, a magyar falú nagy írója.

Három különleges okunk is van arra, hogy éppen most írjunk a nagy magyar íróról: Szabó Dezsőről. Ebben az évben töltötte be élete *hatvanadik évét*, husz évvel ezelőtt jelent meg a magyar élet összes kérdéseit felmutató nagy regénye: *Az elsodort falu* és végül mint a kolozsvári református kollégium negyven évvel ezelőtt érettségizett vándiákja, az elmúlt héten lejött szülővárosába *Kolozsvárra*, hogy itt részt vegyen a vándiákok szokásos találkozásán.

Hatvan éves jubileuma alkalmából tiszteletli nagyszabású estélyt rendeztek a budapesti Városi színházban. Az estély műsorán, amelyet utólag a rádió is közvetített, a legnagyobb magyar előadóművészek szerepeltek, hogy a közönség elé tárják Szabó Dezső és mondanivalóinak és művészetének minden gazdagságát és szépségét. Ezen a nagy jubileumi ünnepségen sok üdvözlés hangzott el s ezek közt azok a szavak voltak a legmeghatóbbak, amelyekkel egy falusi gazda köszöntötte az új magyar prófétát.

Kolozsvárt a vándiák találkozásán szünni nem akaró taps fogadta a kollégium és Kolozsvár várososa nagy fiát. Azalatt a pár nap alatt, amelyet Kolozsvárt töltött, kicsiny diákok, egyetemi hallgatók, munkások és szellemi vezetők egyaránt

keresték a vele való találkozást, hogy legalább a szűkebb beszélgetés körében fejezzék ki iránta való tiszteletüket és szeretetüket.

Mi az oka annak, hogy ma mindenütt, ahol magyarok élnek olyan nagy szeretet és tisztelet veszi körül Szabó Dezsőt? Gondoljunk csak a legnagyobb regényére: *Az elsodort falu*-ra. Amint a címe is mutatja, ez a majdnem ezer oldalas könyv a faluról szól. A regényben szereplő háromszéki falunak: Lécfalvának az életében és a faluval kapcsolatban állók szereplésén keresztül bemutatja a magyar falu legsúlyosabb bajait, bűneit, nyomoruságait. Rámutat arra, hogy a falu bajai miatt milyen súlyos nehézségei vannak az egész országnak. Ha a falu a maga bajai miatt elsodródik, elvesz, akkor vele

Szabó Dezső.

együtt a városok is elpusztulnak, mert *az egész nemzeti életnek a gyökere a falu.*

De Szabó Dezső nemcsak arra mutat rá, hogy minden közös baj gyökérok a faluban van, hanem arra is, hogy *minden egyetemes nagy megújulás forrása is a falu.* A falu ősi népművészetéből: énekeiből, verseiből, meséiből, faragásaiból kell megújítani a magyar művészetet, a magyar nép tiszta szép nyelvéből kell megújítani a városi emberek elrontott beszédét. Arra

kell segíteni a falut, hogy annak igazi tehetséges fiai elvégezzék a középiskolákat, gazdasági iskolákat, egyetemet, hogy így falusi nép fiai közül kerüljenek ki a nép igazi vezetői: a lelkészek, tanítók, jegyzők, tanárok, ügyvédek, orvosok, egyetemi tanárok.

Szabó Dezső azt hirdeti, hogy az igazi dolgozó magyaroknak, akik a földet művelik vagy az iparban és gyárakban dolgoznak és a szellemi vezetőknek a legkomolyabb munkában kell *összefogniok*. A mezeti, ipari és szellemi munka egyaránt fontos a nemzet szempontjából, ezek végzőinek tehát szeretniök és támogatniök kell egymást. Különösen a városi tanult embereknek kell meglátniök, hogy életüknek csakis akkor van értéke, ha nem a sajátmaguk, hanem a nép és a munkások javára élnek.

Szabó Dezső az egyik legtermékenyebb magyar író, Eddig körülbelül hetven kötetnyi könyvet írt. Nincs egyetlen munkája sem, amelyből ki ne sugározna a *falu iránti nagy szeretete*, amelyben ne követelné a falu felemelését, a falu népének nevelését, a falusi embereknek nagyobb közéleti lehetőségekhez való juttatását. Sohasem tudja elhallgatni, hogy a falu megmaradásán, fejlődésén, életrevalóságán fordul meg nemzetünk sorsa. Szabó Dezsőt sokszor félreértették, megvádolták és üldözték. Ezekben a legsúlyosabb napjaiban sem hagyták el őt az egyszerű emberek és a nép fiai. Ma, amikor az egész nemzet meghajtja előtte a tisztelet zászlaját, még inkább kell őt szeretnünk.

Erdély adta őt az egész magyarságnak, ezért itt is a maga igazi valójában különös mértékben kell szeretnünk és tisztelnünk őt.

László Dezső.

Vissza a magunk ruhájához!

A legműveltebb népek mostanság a legteljesebben ápolják népi hagyományaikat. Versenyeznek szép viseletük megbecsülésében is. Örülünk, hogy nálunk is egyre több megértésre talál ez a mozgalom. Miért törtetni a városi gyári portéka után? Ma a házi készítményű ruha kezd divatba jönni mindenfelé. Képünk egy olasz leányt ábrázol népviseletben.

Calinescu miniszterelnök beszéde a parlamentben.

Calinescu miniszterelnök a parlamentben nagy beszédet tartott. Beszéde mind belpolitikai, mind külpolitikai vonatkozásban rendkívül nagy jelentőségű. Ezért beszédét lapunkban részletesen ismertetjük. A belföldi és külföldi újságok rendkívül nagy figyelmet szentelnek a miniszterelnök beszédének.

Értékes beszámoló.

A képviselőház ülésén Calinescu miniszterelnök nagy beszédet tartott. Beszédét a rádió is közvetítette és annak fontosabb részeit a következőkben ismertetjük: A miniszterelnök a régi politikai rendszer bukásáról beszélve kifejtette, hogy a régi rendszert saját letéteményesei hagyták cserben és így az ahhoz való visszatérés teljesen lehetetlen. Calinescu miniszterelnök utalt arra, hogy a legutóbbi választások alkalmával már 17 párt állott egymással szemben. Mindenik párt önző érdekek alapján tört a hatalomra anélkül, hogy a nemzet érdekeit tekintetbe vette volna.

A miniszterelnök beszédének további részében kifejtette, hogy az ország a szakadék szélén állott, amikor Ófelsége komoly megfontolás és mérlegelés után megmentette az országot a polgárháborútól és az idegenek előtti meghódolástól. Calinescu kijelentette, hogy Romániában az új rendszer nem jelent parancs uralmat, mert mindenkinek meghagyták az emberi szabadságát. Különben is az új alkotmány megszavazásának a rendjén bebizonyosodott, hogy az ország lakosságának a felfogása teljesen megváltozott. A népszavazás során a szavazatok 99 százalékban az új alkotmány mellett döntöttek.

Románia külpolitikájával kapcsolatban hangoztatta Calinescu, hogy Romániának nincsenek határain kívüli követelései. Románia békében óhajt élni szomszédaival, azonban mindent megtesz határainak védelmére. Hangsúlyozta, hogy a román hadsereg nem jelent fenyegetést senkivel szemben és tisztán az ország védelmének céljait szolgálja. A miniszterelnök a következőkben részletesen ismertette a kormány hadfelszerelési politiká-

ját. Elmondotta, hogy a kormány **sem** máldozattól sem riad vissza, hogy a hadsereg felszerelése és a katonák kiképzése tökéletes módon történjék. Hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy a hadsereg hangulata kitünő.

Nagyjelentőségű a miniszterelnök beszédének az a része, ahol a kisebbségi kérdést fejtegette.

— A belső megszilárdulást szolgálta — mondotta Calinescu — a különböző népi eredetű elemekhez való közeledés is. A jelenlegi rendszer úgy vélte, hogy jóindulattal kell lennie az idegen népi származású elemek iránt, mindaddig, amíg azok őszintén beilleszkednek az állami életbe. Egyébként szükségesnek vélem hangsúlyozni, hogy a kisebbségeket érdeklő problémák: belső kérdések. Aki úgy véli, hogy ez a kérdés külföldi izgatás, vagy sugalmazás tárgyául szolgálhat, tévedésben van a román államról alkotott felfogásunkat illetőleg. Továbbá úgy vélem, miszerint nem szükséges különösebben hangsúlyoznom egy elemi dolgot, azt ugyanis, hogy a kisebbségekkel való viszonyban csak művelődési és gazdasági kérdések merülhetnek fel. Nem voltak és nem lehetnek etekintetben területi kérdések. A román föld lakosságának elhelyezkedése olyan, hogy a föld bármely megcsontítása román többség elvesztését jelentené. Románia határai sérthetetlenek maradnak mindaddig, amíg lesz román katoná, aki fegyvert tart a kezében.

A miniszterelnök beszéde végén a kormány munkásságát ismertette és bejelentette, hogy a kormány rövidesen fontos gazdasági természetű javaslatokat fog a parlament elé terjeszteni.

• Külföld •

Hogyan áll a Szentszék béke-tiltó mozgalma? Angol ujságok szerint a Szentszék eredeti tervének megfelelően megtette a szükséges lépéseket, hogy az európai hatalmak között a béke-és tárgyalások megkezdődjenek. Az angol ujság értesülései szerint a kísérlet nem járt eredménnyel. Ennek ellenére a pápa további erőfeszítéseket tesz, hogy a nemzetközi békeértekezlet összehívásának feltételeit megteremtse.

Arab és angol katonák harca. Palesztinában arab katonák meg akartak támadni egy zsidó telepítvényt. Az angol katonaság felvette a harcot, 15 arab elesett.

Nagy károkat okoztak a gyakorlatozó német hadihajók. A Skagerrak tengerszorosban 100 német hadihajó hadgyakorlatot tartott. A gyakorlatokon repülőgépek és repülőgépanyahajók is résztvettek. A gyakorlatokról előzőleg nem adtak ki értesítést és így a halászhajók nem vonhatták be nagyértékű hálójukat, ezért nagyon sok háló megsemmisült. A kár megtérítése céljából perek indultak a német kincstár ellen.

Még mindig nem vezettek eredményre a horvát-szerb tárgyalások. A horvát kérdésben megszakadt tárgyalások ismét megkezdődtek. A horvátok állítása szerint a kormány még nem tett olyan engedményeket, hogy a tárgyalásokat sikeresen be lehessen fejezni.

Kinevezték Kárpátalja kormánybiztosát. Horthy Miklós, Magyarország kormányzója Perényi Zsigmond bárót kinevezte Kárpátalja kormánybiztosává. A miniszteri biztos mellé miniszteri tanácsossá Marina Gyula görög katolikus kanonokot nevezték ki.

Göbbels harcias beszédet tartott. Göbbels, német propagandaügyi miniszter Berlinben beszédet tartott. Beszédében élesen támadta Angliát. Göbbels kifejtette, hogy, ha az angolok harcolni akarnak, 80 millió német tömbbel találják szemben magukat. A német propagandaügyi miniszter kijelentette, hogy véleménye szerint nem lesz háború, mert nem valószínű, hogy Anglia, amely szeptemberben nem mert háboruba keveredni Németországgal, ma vállalná a háború kockázatát.

Svájc nevezetes évfordulót ünnepelt. Svájcban közelebről ünnepelték meg hatszázéves évfordulóját annak, hogy a svájciak kivívták függetlenségüket. Az országos ünnepeken a berni tartomány elnöke mondott beszédet. Méltatta a svájci elődök hőstetteit és hangsúlyozta, hogy olyan kis népet, amely megintáthatatlanul védi függetlenségét, a világ egyetlen hatalma sem tudja leigázni.

Légi harcok Mongoliában. Mongoliában több ízben is heves orosz-japán légi harcok voltak. A jelentések szerint a harcban többszáz repülőgép vett részt. A légi ütközetek során különösen az oroszok veszítettek nagyon sok gépet.

Chamberlain miniszterelnök borulató nyilatkozatot tett. Az angol képviselőházban Dalton munkáspárti képviselő kérdést intézett Chamberlain miniszterelnökhöz, hogy a moszkvai tárgyalások sikertelensége nem vezet-e végeredményében világháborúhoz? A miniszterelnök kijelentette, hogy német támadás esetén egy új világháború lehetősége valóban fennforog. Reménye szerint azonban a szovjet kormány is számol ezzel a lehetőséggel és enged feltételeiből. A nemzetközi események hatása alatt egyébként összehívták az angol képviselőház külügyi bizottságát.

Újabb bombarebbranások Londonban. Ir forradalmárok ismét sorozatos bombamerényleteket követtek el Londonban. A robbanások alkalmával 18 ember sebesült meg. Írország fővárosában, Dublinban súlyos zavargások voltak. A tüntetők angol zászlókat égettek el.

A német-orosz viszony a nemzetközi érdeklődés előterében. Közöltük lapunkban, hogy Németország és Oroszország között állítólag fontos gazdasági és politikai természetű tárgyalások folynak. Az erről szóló híreknek valóban volt valamelyes alapjuk, mert újabban megint arról lehet hallani, hogy Németország és Oroszország között fontos tárgyalások folynak. Egy francia ujság szerint a német kormánynak az a szándéka, hogy Oroszországgal a gazdasági egyezményeken kívül politikai egyezményeket is kössön. Német politikai vezetők kijelentették, hogy a kommunistaellenes egyezmény nem akadályozza annak, hogy Oroszország és Németország között megnevezési szerződés jöhetne létre.

Játszának bizalommal a Loteria de Stat
COLECTURA OFICIALA - nál

Főelárusítóhely: CLUJ, Str. Regina Maria Nr. 46.

Esetleges háboruban Hitler kancellár vezetné a német hadsereget. Francia ujságok szerint egy esetleges háboruban a német hadsereg vezetését Hitler kancellár látná el. A vezér nem tartózkodnék állandóan egy helyen, hanem különvonatával akkor és oda utaznék, ahogyan arra szükség mutatkoznék.

Hidat építenek Danzig és Keletporoszország között. A danzigi szenátus elhatározta, hogy a Danzigot és Keletporoszországot elválasztó folyótorkolatokon át hidat épít. Az új híd közvetlen kapcsolatot teremt a szabad város és Keletporoszország között. Az eddigi útvonal egy darabon lengyel területet szel át.

Bezárták a francia parlament ülését. A francia parlament ülését bezárták. Ez alkalommal Daladier miniszterelnök beszédet tartott. Beszédében hangsúlyozta, hogy Franciaország bármikor kész együttműködni békésszándékú népekkel, de el van határozva arról, hogy teljes erejével fellép minden hódító és uralmi törekvéssel szemben.

Leszavazták Rooseveltt egy javaslatát. Az Északamerikai Egyesült Államok elnökének régebben a szenátus felhatalmazást adott, hogy a dollár árfolyamát leértékelje. Ez a felhatalmazás lejárt. Ezért újból a szenátus elé terjesztették az ügyet, ez alkalommal azonban Rooseveltet váratlan vereség érte. A szenátus az indítványt nem fogadta el, hanem szótöbbséggel leszavazta. A szavazás után a szenátus megbízottai megbeszélést tartottak és ezen mégis felhatalmazták az elnököt újabb ezüstvásárlások eszközésére és arra, hogy a dollárért további 9 centtel leértékelje.

Németországnak ítelték Csehszlovákia aranykészletét. A nemzetközi fizetések bankja Londonban ülést tartott, hogy a Csehszlovákia aranyfedezetének kérdésében döntsön. A nemzetközi fizetések bankja Csehszlovákia aranykészletét Németországnak ítélte.

Jugoszlávia kölcsönt kap Angliától. Anglia huszmillió font összegű kölcsönt ad Jugoszláviának. A jugoszláv gazdasági szakértők a kölcsön lebonyolításának érdekében Londonba utaztak.

Meghalt az olasz külügyminiszter édesapja. Constanzo Ciano gróf, az olasz külügyminiszter édesapja meghalt. Az elhunyt férfit nagy szerepet játszott Olaszország újjáalakításában.

A németek erdővonalat építenek Szlovákián keresztül. Francia és angol ujságok szerint a szlovákiai Trencsén és Árva megyék hegyvidéki erdősegeiben a németek új védelmi vonalat építenek. Az új védelmi vonal Németországnak Lengyelországgal közös határát fogja védeni.

A japánok két fontos szigetet foglaltak el. A japánok a kínai tenger partvidékén két szigetet foglaltak el. A szigeteknek nagy hadászati jelentőségük van. A Csáng-Kai-Sek hadseregének, az angolok által szállított hadianyagot ezeken a szigeteken rakták át kisebb hajókra.

A versaillesi békeszerződés évfordulója. A versaillesi békeszerződés husz éves fordulója alkalmából a német ujságok nagy cikkeket közölnek. Rámutatnak, hogy a versaillesi szerződés a történelem egyik legembertelenebb ténye volt. Hitler vezér azonban megszabadította a német népet annak béklyóitól.

Kémkedési ügyet lepleztek le Belgiumban. Belgiumban nagyarányú kémkedés nyomára jöttek. Több katonai személyt le tartóztattak.

Műkinestolvajok vakmerő garázdálkodása. Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikkben számol be Tolnai Világglapja legújabb száma a világ műkinestolvajainak vakmerő garázdálkodásáról.

Legújabb típusu

„MÁVAG“

(Magyar Állami Gépgyári)
gyártmányu acélrámás,

golyóscsapágyas, fordítható dobkosaru

CSÉPLŐGÉPEK

azonnali rendelés esetén belföldi raktárainkról minden nagyságban szállíthatók, kedvező fizetési feltételek mellett.

Vezérképviselet:

„INDUSTRIA-ECONOMIA“
Kereskedelmi és Ipari Rt., Temesvár

IV., Str. Brătianu 34. szám. — Telefonszám: 43-57.

Távírat: „Industria-Timişoara“.

Mi az oka, hogy a Szovjet idegenkedik a francia-angol szövetségtől?

Általában azt szokták hangoztatni, hogy Sztalin most bosszút akar állani a franciákon és az angolokon azért a mellőztetésért, hogy a müncheni nagyhatalmi tanácskozásokra, amikor Csehszlovákia sorsa eldőlt, nem hívták meg a Szovjetet is. Ez a vélemény téves! A szovjet mellőzését semmiképp sem tulajdoníthatja az angoloknak és a franciáknak, hanem egyedül a német-olasz tengelynek. Hitler ugyanis Mussolinivel egyetértően kijelentette, hogy amennyiben a Szovjet is képviseltetné magát a müncheni kongresszuson, a német s olasz megbízottak azonnal otthagyják a tárgyalási termet. Ha tehát Sztalin valóban bosszút forralna a nagyhatalmak egyike vagy másika ellen, akkor leginkább a német-olasz ketős birodalomra tekinthetne összeszorított ököllel.

Már pedig amint a világpolitikai helyzet világosan mutatja, a Szovjet mai irányvonala inkább igazodik a tengely felé, mint a francia-angol szövetségesek felé. Éppen ezért a Szovjet rejtelmes magatartásának okát egészen más szempontokból kell keresnünk. Hogy világosabb képet nyerjünk az érthetetlennek látszó világpolitikai helyzetről, meg kell emlékeznünk főképp Litvinov kegyvesztett külügyi népbiztosnak hatéves aknamunkájáról, melyet a Népszövetség alagutai-ban végzett.

Az ő végecélja is az volt, ami a Trockijé, Kamenevé vagy Zinovjevé, hogy a világot forradalmasítani kell, de nem azért, hogy ezzel a Szovjet érdekeit szolgálják, hanem, hogy egy németellenes világbojkott megrendezésével a zsidóellenes Németországot térdre kényszerítsék.

Litvinov politikai hálóját ravasz észszel és kitartással szövögette. A hangzatos népfrontok, továbbá az angol, francia, spanyol munkáspártok világpropagandájával, közösen dolgozva, állandóan Németország életérdekei ellen működött. Ez a folytonos kihívás Németországnak szovjetellenes magatartását fokozta.

Litvinov német-övilölete tehát azt

eredményezte, hogy a Szovjet az elszánt ellenségek gyűrűjétől veszélyeztetve, nagyon aggodalmas helyzetbe került.

Sztalin még idejekorán észrevette az óriási veszélyt. Átlátta, hogy Litvinov nem szovjetérdekekért küzdött, s kénytelen volt a bosszulihegő Litvinovot felmenteni s tőle végkép megszabadulni.

Sztalinnak ez a nemvárt döntése fordulópontot jelzett a Szovjet külpolitikában. Ezzel első sorban a berlini-római tengelyhatalmakat akarta megnyugtatni, hogy a Szovjetnek nem célja Németország körülzárolása, ugyanis nem érdeke kalandos háborúba keveredni s kivált a tengelyhatalmak haragját magára zúdítani.

Németország és Olaszország felismerve az újabb fordulat jelentőségét, kereskedelmi diplomáciája azonnal összeköttetést keresett és talált a Szovjettel, s az eddigi kiélezett viszony a tengelyhatalmak és Oroszország között elsimulni látszik.

A gyenge erkölcsű Szovjetnek korhaft belső rendszere és botrányosan megbizhatatlan hadereje mintegy rákényszeríti Sztalint a békepolitikára.

Még emlékezhetünk arra a hatalmas felkészülődésre, mikor a Szovjet nagy hadsereggel hátulról akarta megtámadni a 400 milliós kínai nemzettel hasonló japánokat. A baloldali világsajtó már mindeütt előre hirdette a japánok katasztrófális vereségét. S mi történt? A Szovjet kísérlete kudarcra végződött. Az orosz tábornokok és főtisztek közül többen átszöktek az ellenséghez, ahol hadseregük támadási tervét elárulták. A Szovjet száz- ezres gépesített hadserege már meg sem mozdulhatott. A japánok ellenoffenzívájára kénytelen volt szégyenletesen visszavonulni.

A nyitott szemmel figyelő Sztalinnak meg van az oka félteni a Szovjetet és saját hatalmi állását, ezért minden áldozatra, sőt még megalázkodásra is hajlandó. A békeállapotok fenntartására minden erőfeszítést megkísérel.

Az angol-francia szövetség megkötésétől is csak azért fázik, mert fél, hogy ez a szövetség előbb-utóbb világháboruba kergeti a Szovjetet s ekkor ütött a veres Oroszbirodalom utolsó órája.

Sztalin mint a „burzsuj-államok“ halálos ellensége egyetlen egy európai nemzettel sem rokonszenvez. A szovjetvilágeszme szemszögéből nézve a francia, angol éppen olyan távol áll Moszkvától mint akár az olasz vagy a német.

Sztalinnak feltűnő békepolitikáját csak egy kérdés befolyásolhatja: Hogyan lehet a beteg Szovjet életét még huzni s egyelőre fenntartani?

Ez az élet-halálkérdés problémája áll előtérben. *Ez az oka, hogy a Szovjet idegenkedik a francia-angol szövetségtől, melyet ez idő szerint az olasz-német tengelynél gyengébbnek tart, s ezért nem bíz annak hathatós segítségében.*

(T.)

• Hírek •

Itt a kánikula. Junius hónap jótékony esői után nagy meleg lett. Különösen az Ókirályságban és Erdély nyugati felében észleltek szokatlanul nagy hőséget.

Módosítják a királyi család anyakönyvvezetéséről szóló törvényt. Călinescu miniszterelnök a parlament elé törvényjavaslatot terjesztett az uralkodóház anyakönyvi rendtartásával kapcsolatban. Az egyszakaszos törvényjavaslat a következőképpen hangzik:

„A királyi család anyakönyvvezetéséről szóló törvény 4-ik szakasza a következőképpen egészül ki: Az uralkodó a királyi család volt tagjainak, más név felvételének engedélyezésével egyidejűleg, vagy azután, királyi rendelettel, nemesi címet adományozhat.“

Megválasztották a görögkeleti egyház pátriárkáját. Miron Cristea halálával megüresedett a pátriárkai méltóság. A pátriárka választó kongregáció Bukarestben tartott ülésén, Nicodim, moldovai metropolitát választották meg a görögkeleti egyház fejévé. Az új pátriárkát huszonhét évvel ezelőtt egyszer már megválasztották erre a méltóságra, akkor azonban

megválasztását nem fogadta el. Az új egyházfő 75 éves és hosszú főpásztorkodása alatt nagy érdemeket szerzett az egyházi kormányzat terén.

Jorga tanár erélyes hangú választ adott egy erdélyi szenátornak. Agarbiceanu kanonok, szenátor, a szenátusban az elmúlt 20 esztendő politikai harcáról beszélt. Az erdélyiek azt hitték — mondotta — hogy a múltban megnyilvánult ellenálló erejükkel ők hivatottak arra, hogy Nagyromániára a román öntudat pecsétjét ráüssék. Majd párhuzamot vont a liberális párt és az erdélyi politikusok munkássága között. Agarbiceanu szenátor beszédére Jorga tanár a következő választ adta:

— Ismerem ezt! Ez Maniu Gyula munkaterve, amit Ön emleget. Ez nem Erdély törekvése volt, hanem egy szűkkörű politikai csoporté, amelyből egyesek olyan képességűek voltak, mint mi, mások alacsonyabb képességgel rendelkeztek s mégis azt hitték, hogy uralkodhatnak ezen az országon és azt elfoglalhatják. Mint történész, ezt le akartam szegezni.

Új vasuti vonalat építenek Marmorosszigeten. A román államvasutak igazgatóságának arra irányuló tárgyalásai, hogy Marmorossziget felé a vasuti forgal-

mat a Magyarországon átmenő vonal segítségével biztosítják, — nem vezettek eredményre. A magyarok ugyanis igen magas összeget kértek a vonal használati díjának fejében. A román államvasutak igazgatósága ennek következtében új vasuti vonal építését határozta el. Az új vasuti vonal Marmorosszigetet Naszódal, Besztercével és Désszel kötné össze. Átmenetileg társas és tehérgépkocsik beállításával bonyolítják le a forgalmat. A gépkocsi forgalom zavartalanságának biztosítása céljából a Szatmár és Marmorossziget közötti utvonalon nagy javítási munkálatokat végeznek. Erre a célra 9 millió lejt irányoztak elő.

Nagy földrengés volt Peruban. A délamerikai Peruban nagy földrengés volt. Több falu és város teljesen elpusztult. A természeti csapásnak sok halott és sebesült áldozata van.

Intézkedett a minisztérium a békásiak legelőfoglalásának ügyében. A gyergyóbékásiak erőszakos legelőfoglalása ügyéről többször megemlékeztünk. Az ügyben örvendetes fordulat történt. A földmivelésügyi minisztérium leirt a helyi közigazgatás és agrár hatóságokhoz és elrendelte, hogy a legelőn állítsák vissza a törvényes rendet és helyezék a tulajdonosokat jogos hirtokukba.

A józseffalvi tűzkárosultak részére az alábbi összegek folytak be kiadóhivatalunkhoz:

1. Tordaturi ref. hivek 150 lej
2. János Kálmán, Petele 100 lej

Összesen: 350 lej

Ha a gyermek felekezeti iskolába jár — nem iskolakerülő. Adott esetből kifolyólag a marosvásárhelyi ítélőtábla úgy ítélte, hogy azok a gyermekek, akiket állami iskolába irtak be, akikkel azonban szülői felekezeti iskolába járatlak, nem tekinthetők iskolakerülőeknek.

Nagy árvíz volt Bánffyhunyd vidékén. Bánffyhunyd környékén a nagy esőzések következtében megáradtak a patakok. Több községben az árvíz óriási károkat okozott. Damos község lakossága az árvíz következtében különösen sokat szenvedett.

Halálos szerencsétlenség történt az angol uralkodópár hajóján. Az angol király hajóján, amelyen hazautazott, halálos szerencsétlenség történt. Egy matróz a tergerbe esett és elünt.

Pusztító zivatar vonult el Bucuresti felett. Bucuresti felett zivatar vonult át. A jégeső és felhőszakadás nagy károkat okozott a fővárosban és a főváros környékén. Az Ókirályság más részein is voltak pusztító zivatarak.

Elszaporodtak a viperák a Székelyföldön. Háromszék megyében nagyon elszaporodtak a viperák. Minden évben több embert marnak meg a veszedelmes kigyók. Közelebbről Kézdivásárhely határában Csurulya Gergely földművest a kaszálón megharapta egy vipera. Gyors orvosi segélyben részesítették és így a mérges kigyó marásából nem származott nagyobb baj.

Elutasították a nyelvvizsgán elbukott tisztviselők kérését. Tíz dévai volt állami tisztviselő kérést intézett a temesi helytartósághoz, hogy helyezték őket vissza állásaikba. A helytartóság a kérésre a következő választ adta:

„Tisztelettel értesítjük, hogy annak a kérésnek, amelyben szolgálatba való visszahelyezését kérte, nem tehetünk eleget, mivel az igazságügyminiszter ur 33936—939. számú értesítésével közli, hogy a nyelvvizsga Kellő eredménye hiányában bocsátották el a szolgálatból. A nyelvvizsgát azért tartották, mert a kisebbségi tisztviselők egyrésze a nyelvvizsga megtartásáig sem sajátította el kellően a román nyelvet.“

A tisztviselők egyébként per formájában keresnek jogorvoslatot.

Dalos ünnep lesz Gyaluban. Az Országos Magyar Dalosszövetség július 9-én Gyaluban kerületi dalosünnepet tart.

Közigazgatási választások előtt. A belügyminiszter elrendelte, hogy a közigazgatási választásokat meg kell tartani. A választók névjegyzékének összeállítására meg történt.

Angliába költözik a windsori herceg. A windsori herceg elhatározta, hogy véglegesen Angliában telepszik le. A hercegi pár valószínűleg októberben tér vissza Angliába.

Felmentették a vád alól a felsőbányai plebánost és káplánt. Dr. Czumbel József felsőbányai plebánost és Timkó István káplánt vád alá helyezték, hogy nemzeti ünnepek alkalmával a templomra nem tűzték ki a román nemzeti lobogót. A vádak alapján az ügy a hadbírótság elé került. A hadbírótság Czumbelt és Timkót felmentette.

Rövid hírek

Jégverés Erdővidéken. Az Erdővidéken nagy jégverés pusztított. A jég több község határát teljesen elverte.

Nagy árvíz Bulgáriában. Bulgáriában az esőzések következtében árvizek voltak. Az árvizeknek nagyon sok halálos áldozata van.

Nem lesz drágább a magyar nyelvű távirat! A posta vezetés igazgatósága intézkedett, hogy a magyar nyelvű táviratokért ne számítsanak fel külön pótdíjat.

Bányaszerencsétlenség Kereszthegyen. Egy személy-felvonó a kereszthegyi aranybányában hibás indítás miatt a mélységbe zuhant. Szerencsére egy kiálló gerendában megakadt. Őt munkás megsebesült.

Beesapott a villám egy falusi szekérbe. Buziás környékén nagy vihar volt. Negru György gazda Ujlak határában loyasszekéren igyekezett hazafelé. A villám lecsapott, Negrut és egy loyaf agyonsújtotta.

Spanyolországba látogat a windsori herceg és felesége. A windsori hercegi pár július hónap második felében Spanyolországba látogat.

Halálos szerencsétlenség a malomban. Capusani, ókirályságbeli községben egy földműves kukoricát vitt örölni a malomba. Miközben a molnárnak segítette, megszedült és a motor lendítő kerekének küllői közé esett. Azonnal meghalt.

Négy gyermek halála. Sfera Borbála, apácai asszony két fiacskája és a fiuk két társa agyag-gödörbe fürdőztek. A gyermekek mély vízbe kerültek és megfulladtak.

Műlöp hengerpréssén készítve
kilója 240 lej.

Salakmentes viaszt átdolgozó,
25% levonással vagy különként
35 lej ráfizetés ellenében.
Csomagolás díjtalan.

Tóth István méhészte Cluj,
Calea Regele Carol II. Nr. 41-74

A tejértékesítés kérdése.

A nyersanyagaink értékesítése dolgában a Magyar Nép egy előbbi számában megjelent cik-
kemre dr. gróf Bethlen László a 24. számban
adott visszhangot az őket közelebből érdeklő
lejtékesítő szövetkezet nézőpontjából.

Mivel fejtegetéseinek a hangjából azt látom,
hogy ő nagyon elméletinek találja a felvetett
gondolataimat, azért megnyugtatásul közlöm,
hogy azt a pár odavetett gondolatot — mint
munkáimban általában — tisztán tapasztalati
úton szerzett megismerés alapján közöltem.

Véletlenül munkaterületem olyan, hogy nem
járhatok „magas röptű gondolatokkal“ a felhők
közt. A geologizálás kalapácsot ad a kézbe s bi-
zony nagyon közeli érintkezésbe kell lépni a jó
breg anyafölddel. E munka közben árokról
árokra járva találkozunk a szintén kezemunkája
után élő föld népével s jól esik elbeszélgetni, sok-
szor együtt falatozva egy-egy jó borviz forrás
mellett. Könnyen megérthető, hogy ez az érint-
kezési alkalom egészen más, mint a díszes ban-
kettős összejövetelek, ahol fehér asztal mellett
agyba-főbe dicsérik egymást az ünnepi ruhába
öltözött atyafiak s a hozzuk leereszkedő „nagy-
városi urak!“

Imigyen gyűltek össze azok az adatok, amik-
nek én néha-néha szót szoktam adni egyszerű
atyámfiái helyett, mert nem a jóakaratu szervez-
kedés elgáncsolása, hanem közgazdaságunk fel-
javítása mindnyájunk közös céljal

A tejnek nagyobb fogyasztó területen való
értékesítésére már számtalan példa van s nagyon
csodálkoznám, ha éppen tejszakmában dolgozók
ne tudnának arról! A felvetett gondolataimmal
megegyező, de részleteiben eltérő különbségek
bebizonyítására volna egy kérésem. A Transyl-
vania Szövetkezet a rendelkezésére álló pontos
adatokkal közölnön le egy térképet az ő gyűjtő-

területéről, még pedig oly módon, hogy külön
jelekkel tüntesse fel a *Transylvania megalapí-
tása előtt* már megvolt tejszövetkezeteket, külön
jelölje meg mennyit vett át ezekből (csak a köz-
ségek neveit értem ezalatt s nem a termelt meny-
nyiséget!), továbbá melyek az ő buzgalma által
megerősített új szövetkezetek! A térképen egy-
uttal külön jellel feltűnően tüntesse ki a nagyobb
tejfogyasztó központokat, amelyek a közelben
vannak.

Ez a legjobban érdekelt olvasóközönség
előtt a Magyar Nép-ben leközölve, azt hiszem
elégé tisztázza a vitás kérdést, amelynek az ál-
talam javasolt megoldása éppen a Transylvániá-
nak tesz legnagyobb szolgálatot.

Isten őrizzen, hogy az őszintén felvetett gon-
dolatokkal a szövetkezés nemes mozgalmát akar-
nám megakadályozni, hisz annak idején a Tran-
sylvánia megalakulásakor az első közt voltam,
aki a Székelység hasábjain örömmel üdvözöltem
a tőkeerős nagy vállalat gondolatát s azt szeret-
ném, ha mint egy nagy mammut vállalat az egész
Székelyföldre kiterjedő áldásos értékesítő mun-
kát folytathatna. Hisz éppen e gondolatomnak
az volt a végső kívánsága, bárha a félreeső fal-
vaink is bekerülhetnének az értékesítés folyama-
tába. Azok a falvak, ahol a tej értékesítésére al-
kalom nem lévén, az állattenyésztés nem emel-
kedhetik arra a fokra, amire a rendkívül alkalm-
mas környéke alkalmassá tenné.

Nagyon örvendek különben, hogy éppen az
arra legilletékesebb helyről visszhangot kaptam
az aggodalmaimra s hiszem, hogy e megbeszélés
ebben az irányban is alkalmas munkaterületet
mutat a Transylvániának! Ez volna mind a há-
rom tényezőnek: a szövetkezetnek, a havasalji
gazdáinknak s a fogyasztónak is a közös érdeke.

Bányai János,

A KALARÁBÉ

nyáron a nagy melegekben könnyen megfásodik. Ez ellen megelőzőleg úgy védekezünk, hogy a kalarábét fokozatosan vetjük és fokozatosan palántáljuk. Ilyen módon elérjük, hogy állandóan finom husu kalarábé áll rendelkezésünkre. Nem szabad természetesen megfélekezni arról, hogy a kalarábét bőséges öntözésben kell részesíteni, mert különben könnyen megfásul. Ha nem áll módunkban a kalarábét fokozatosan vetni, vagy szűken van rendelkezésre öntözővíz, a következő módon akadályozhatjuk meg a kalarábé megfásulását. Amikor a kalarábé kisököl nagyságu, porhanyó földdel feltöltjük, úgy, hogy a kalarábé tetejére 1—2 centiméteres földréteg jusson. Ilyen módon jól meg lehet védeni a kalarábét a fásodástól.

A ribizli nyári metszése.

Ujabbban több kísérlet történt, hogy a ribizlit letermés után metszük és így korai előregezésének gátat vessünk. A ribizlit rendszerint ősszel metszik a növekedés befejezése után. Tavasszal az ilyen módon visszanyesett ribizli nem fordíthatja minden erejét újabb erőteljes hajtások fejlesztésére, mert a felvett és áthasonított tápanyagok javát a virágzás és termés köti le. Tavasz metszés esetén is hasonló az eredmény. A bok-

rokon nem indul a megkívánt mennyiségben új hajtás, mert a gyökerek a fejlődő leveleket látják el nyersanyaggal. A termés után, nyáron megmetszett ribizkében új, erőteljes hajtások fakadnak, és őszig szépen be is érnek. Az ilyen módon kezelt bokrokon kevesebb az elöregedő, gyengülő vessző, s mindig tele lesz erőteljes hajtásokkal. A nyári metszés lényege itt is az, ami ősszel, eltávolítandók töben, vagy rövid csappal azok a gallyak, melyeken vékony hajtások vagy vesszők láthatók és három évnél idősebbek. Visszanyesendők a vékony töből fakadó hajtások és vesszők is. Nyáron metszett ribizlit ősszel csak éppen átvizsgáljuk és a nyári metszést kiigazítjuk. Tulsokat ne vágjunk a bokrokon, mert ezzel gyengülnek.

A magyar földművesiskolák ügye.

A gazdasági iskolák igazgatói Dr. Szász Pál elnökletével megbeszélést tartottak Kolozsváron. Megvitatták részletesen a gazdasági iskolák helyzetét és elhatározták, hogy eljárnak a földművelésügyi minisztériumban az erdélyi magyar gazdasági iskolák ügyében. Az értekezlet határozatának értelmében egy bizottság kereste fel a földművelésügyi minisztert és kérte, hogy a magyar egyházak földműves iskolái maradhassanak meg az eddigi keretek között és formában. A múlt év szeptember elsejei törvény értelmében ugyanis a magyar földműves iskoláknak át kellene alakulniuk. A küldöttség a minisztériumban azt a választ kapta, hogy az új törvény elkészítése során figyelembe fogják venni a magyar egyházaknak ilyen irányú kívánságát.

Gazdanap Kissármáson.

Az EMGE növénytermelési szakosztálya, Biró József szakosztályi elnök rendezésében Kissármáson gazdanapot tartott. A gazdanapon a környék gazdái közül nagyon sokan jelentek meg.

Az aratógépek használatának korlátozása.

A végvári mezőgazdasági munkások részéről küldöttség jelent feg a Temesváron székelő mezőgazdasági kamaránál. Kérték a mezőgazdasági Kamara vezetését, hogy korlátozza az aratógépek használatát, mert az aratógépek nagyon sok munka-alkalomtól fosztják meg a mezőgazdasági munkásságot. Azt is kérték a munkások, hogy a géptulajdonosok csak abban az esetben vállalhassanak munkát, hogy ha az emberi munka nem elégséges ahhoz, hogy a munkát idejére el lehessen végezni és kár származnék a késedelemből. A Temesvári Mezőgazdasági Kamara vezetősége a végváriak panaszát tanulmányozás tárgyává tette és minden valószínűség szerint mindkét részre megnyugtató megoldást fog találni.

Jó szénatermés volt a Székelyföldön.

A Székelyföldön idén nagyon jó szénatermés volt. Különösen a nagyobb folyó völgyekben takarítottak be a gazdák sok és jóminőségű szénát.

Klujult a lefagyott krumpli a Székelyföldön.

Közöltük lapunkban, hogy Csik és Háromszék megyékben a fagy a kényesebb növényzetnek ártott. Az esőzés és meleg időjárás következtében a lefagyott krumpli ültetvények kiujultak.

Június

... Vizsgálják a diák fehér tanteremben, —
Sugárzó szemmel áll a tanárral szemben,
Komoly kérdésekre boldogan felelget. —
Beszolgáltatja, mit szíve-lelke termett.

... Vizsgálják a fecske fenn az eresz-aljon,
Jól tudott-e fészket építeni vajjon?
S teszi-e, mit rá ró égi kötelesség:
Csipognak-e fészken icipici fecskék?

... Vizsgálják a kertek, roskadozó ágak:
Beérlelik-e a termést, amit ráraak
Ölelő karjukra áldott tavasz-éjjel?
Nem szórják-e zsenge gyümölcseit széjjel?

... Vizsgálják az erdők, vizsgálják a rétek:
Nem terheli-e a szorgalmukat vétek?
Méltók-e a napjény csókos sugarára?
Nincs-e miattuk a Magvetőnek kára?

... S vizsgálják valahány szántóvelő ember, —
Körötte hullámszik arany búzatenger!
Ez az ő leckéje, — ez az ő vizsgája:
Hogy arany kalásza a próbát kiállja!

Fehér legyen lisztje, puha kenyérkéje!
Sohse legyen éhes sok kis cselédkéje!
Az idej termés megérje az útját,
Jeles bizonyítványt a jó Isten úgy ad!

Lenke néni.

Az aranyat-termő fa

Ott, ahol éjszaka csillagos a tenger, volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy ember. Se fia, se lánya, se vője, se menyec, a nagy árva földön senki rokona se. Amikor dolgozott, volt kenyere bőven, ha meg nem dolgozott, koplalt rettentően.

Egyszer üldögélt a kapuban a padon, süttette vénülő csontjait a napon. Hát egyszer csak ott fenn a levegőgömbben aranymadár dalol csodálatos szépen. S nótás csőre közül kiesik egy arany és pont a vén ember lába elé pottyan. Lobotgott az arany a napon csillogva. Hej, örült az ember, hogyne örült volna. Aztán gondolt egyet, de igen okosat. Hátha azt a fénylő, csudaszép aranyat a kertben elvetné, lehet, hogy belőle szép, aranyat-termő, nagy derék fa nőne.

No, úgy tesz az ember, ahogy kieszte, elveti a fénylő aranyat a kertbe. Hát Uram, Teremtőm, ne hagyj el, harmadnap a csudás aranyból szép zöld hajtás sarjadt. Három hét múlva meg a hajtásból fa lett, ágain lobogó, szép aranypéznz termett. Hej, örült az ember a bőlombú fának, mindjárt meg is rázza, recsegnek az ágak. S a sok kerek arany csak úgy hullik, potyog, szanaszét a földön ferrő fénnel lobog. Bizony, nem mese ez, de élő valóság. Aranyat hullajtott a sok hajlongó ág. No, rakja az ember az

asztalfiába, tele lett a komóts tulipántos láda. Csillogott a sok szép arany, mint az álom s másnapra új termett a bölöngő ágon.

Gazdag lett az ember, mérhetetlen gazdag. S luzat kertje köré nagy, magas kőfalat, be ne lopódzhasson oda tolvajnépség, meg ne lophasák a fa aranytermését.

No, telt, mult az idő, suhantak a percek, de biz nem volt nyugta a gazdag embernek. Csak járt, csak ödögött egyre a kertjében, felhő ült homlokán feketén, sötéten. Szomorú, keserű volt neki az élet. Volt mindene pedig. Mi fájt hát szívének? S az idő kereké, ahogy forgott, pergett, szívében a bánat egyre erősebb lett. Ment az orvosokhoz erre meg amarra. De biz a sok orvos nem segített rajta.

Egyszer, ahogy jár-kél a kertben ödögve, ott ül a fa alatt egy kicsi tündérke. S mintha csengő zengett volna a szavában, a mogorva embert megszólítja lágyan:

— Hallod-e te ember, egy meg kettő három, ha megharagszol is, én bizony nem bánom, ajánlok én neked, hallod, orvosságot, elmulik attól a boldogtalanságod. Mikor a nap piros lobogással felkel, a kerted kapuját nyisd ki minden reggel. A sok-sok gyermeket engedd be a kertbe, a koldus, az árva, mind, mind, hadd jöjjen be. S rázzad meg a nagy fát, a zúgó ágakat, potyogjanak róla a zengő aranyak. A parázsló arany hulljon csörömpölve s

Furulyás János

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy szegény ember, a bánata széles, akárcsak a tenger. Volt három nagy fia, három dali legény, három fénylő csillag az éjszaka egén. Munkában találta őket a kelő nap, munkában találta őket az alkonyat.

Amde a legkisebb, a legdalibb legény, amikor tehetett, furulyázott szegény. Furulyaszóval kelt, azzal is feküdt le, a furulyaszó volt annak a mindene. No de tudott is ám furulyázni szépen, táncra kelt dalától a nap is az égen. Leveles bokrok közt táncot járt a szellő, és ha esni akart, eltáncolt a felhő. Kis furulyájából lágy dalok dudoltak. No el is nevezték, Furulyás Jánosnak.

Egy darabig hagyták, hogy csak furulyázzon, ha már furulyázni akar minden áron. De egyszer ám a két bátyja és az apja bizony ráfordultak, hogy már hagyja abba. Elég volt már nekik a rettentő jóból, már a fejük is zúg a furulyaszótól. Vagy szedje motyóját, aztán el a háztól, jobbra van a messze, balra meg a távol.

Hej, búsult a legény, marta a fájdalom búbánatos szívét, mint a tigriskarom. Aztán gondolt egyet: inkább falujától válik el, mint kedves, kis furulyájától.

Vette tarisznyáját, kicsi furulyáját. Sütött neki anyja hamuba pogácsát. S búbánatos könnyét is bele sütötte, hogy elmegy a háztól legkisebb szülőltje.

Búcsúzik a legény apjától, anyjától, két dali bátyjától, szülőfalujától. No, megyen a legény, árkon túl, bokron túl, itten kisebb

harang, ott meg nagyobb kondul. Mendegél a legény, ki tudja, mióta, kis furulyájából egyre zeng a nóta. Vele zeng a szellő, szétszalad a felhő, táncra kerekedik a suhógó erdő.

A bús országúton, ahogy megy mendegél, egyszercsak temérdek, rettentő hegyhez ér. Három nap is eltart, míg feljut a hegyre, közben szállt a dal a furulyából egyre. No, le is telepszik a hegy legtetején. Ott fujja csak a dalt, gyönyörűn a legény.

Hát egyszercsak, ennek a fele se tréfa, szánjad a búneid, meghalsz, János, még mal Nevetni, kacagni, kinek volna kedve? Kilép a barlangból hét nagy morgós medve. De ilyet se látott soha még a legény, korona csillogott egyik medve fején. Gyöngyös a forgója, villog a gyémántja. Az a medve volt a medvéknek királya.

Megijed a legény, no, Furulyás János, neked se kell többet palacsinta, lángos. De ha már így esett, mit tegyen egyebet, fujta János tovább a zengő éneket. Fujta a furulyát neki keseredve. S táncra kerekedik a hét morgós medve. Járták a dübögőst azok a bolondok. A medvék királya ugyancsak kurjongott.

De egyszercsak mégis vége lett a táncnak, a zengő murinak, a víg habotának. S ahogy megáll a tánc, hát csudák csudája, emberi szókat mond a medvék királya:

— Hej, de jól mulattam, de víg volt kedvem, nem táncoltam ilyen jót még életemben. No, te ágrólszakadt, ickiflcki ember, itt van ez a gyűrű, neked adom, tedd el.

ki mennyit tud, vigyen örömmel belőle. S elszáll a lelkebből a keserű bánat, szívedben az öröm lobogva szétárad.

No, úgy tesz az ember, a kaput kinyitja s a sok-sok gyermeket mind, de mind behívja. Megrázza a nagy fát, az arany potyogott, a sok bohó gyermek ugyancsak kapkodott. Tele van a sapka, a zseb is tele van, ott csillog markukban a lobogó arany.

S ahogy a sok arany a földre esörömpöl, elszáll ám a bánat az ember szívéből. Elszállott a bánat, helyette boldogság nyilott ki szívében, mint kertben a rózsák.

És megismételte azután az ember lobogó jótettét minden Áldott reggel. De nem is éhezett a környéken senki, mint a hal a vízben, boldog volt mindenki. Boldog volt a felnőt, boldog volt a gyermek. Áldjon meg az Isten minden igaz tettet!

A kis mosónő

Ni, hogy mosolyog fenn a forró arany nap.

Kis mosóteknőben csillogó szappanhab.

Ni, hogy csodálkoznak a libegő felhők.

Mit szappanoz Agi?

Bizony, babakendőt.

Ni, hogy zúg, ni hogy búg a hajlongó lomb, ág.

Ugyan mit mos Agi?

Bizony, babaszoknyát.

Öblíti, kéklíti

a babaruhákat.

Hadd legyenek szépek

a babák vasárnap.

Jöjj ki a rétre

Hajnali szellő dudorász lágyan. Ne heverj soká a meleg ágyban.

De szép is a rét. Kacag a kék ég. Jöjj ki a rétre, ez az egészség.

Libegve leng, száll az arany pára. Mosolyogj rá a búzavirágra.

Hadd süssön redd az Isten napja, úgy szép a kislány s fiú, ha barna.

A rögök fölött kicsi pacsirta zengő imáját az égre írja.

Hallgasd csak, hallgasd forró fohászáit. S a Teremtőnek adj te is háladt.

S amikor kívánság dobban a szívedben, forgasd meg a gyűrűt s teljesül az menten. De most aztán eredj, te furulyás legény, ha még egyszer látlak, bizony megeszlek én. Megmenekültél most a biztos haláltól. Szedjed hát a lábad s ide ne jöjji máskor.

Megköszöni szépen a gyűrűt a legény, aztán fut a hegyről, ahogy csak bír szegény. Lenn a hegy tövénél veszi tarisznyáját, kiszedi maradék hamupogácsáját. S rágondol az anyja dolgos két kezére s a szívfájdalomtól könny fut a szemébe. Nagy könnyhullajtással, no, megvacsorázik s mint egy városkapu, olyanokat ásít. De egyszercsak, íme, egy óriás áll ám előtte, rettentő buzogány van vállán.

— Hallod-e te legény, mostan talpra állj ám, azt üzeni neked a hétfejű sárkány: Ideadd a gyűrűt, ha életed kedves, mert ha nem adod, hát azon módom megesz.

No a legény erre ugrik ám egy nagyot és ad a behemót embernek egy pofot. Mindjárt elvágódott a nagy lapaj ember s csak pislog ijedten, szólni többet nem mer. Aztán meg fordít a gyűrűjén egyet s mondja:

— A sárkány udvarában legyek.

Ott terem azonnal s bizony kicsavarja, a hétfejű sárkány hét fejét egy hapra. Kiadta biz a szuszt a hétféjű sárkány, nem támad fejében annak többet ármány.

De hogy a szavamat össze ne keverjem, nem lakott a sárkány valami veremben, hanem kacsalábon-forgó palotában, muskátill virított arany ablakában. Kapuja, kéménye csupa gyönyörűség. Fordítja a legény újra a gyűrűjét. Nincsen mostan neki egyéb kívánsága: kacsalábon-forgó arany palotája, a király házával legyen szembe éppen, a két szép palota farkasszemét nézzen. Azután meg legyen sok-sok katonája, sok-sok bakafantós bakája, huszárja.

Hát reggel a király az ablakán kinéz. Folyik a napsugár az égből, mint a méz. Nem hiszi a király, azt gondolja, csoda, az a kacsalábon-forgó szép palota. Az ablaka alatt épp akkor haladt el egy sereg katona dübörgő léptekkel. Se vége, se hossza az ügető hadnak, csillogott mentéjük, mint fenn az arany nap.

Hivatja a király kedves miniszterét és a nyelve hegyén így forog a beszéd:

— Kié az a szép ház, kedves miniszterem? Nagy ajándékot kapsz, ha megmondod nekem.

— Felséges királyom, ide meg amoda, Furulyás Jánosé az a szép palota.

— Hát az a fényes had ugyan kié lehet?

— Furulyás Jánosé biz az a hadsereg.

— Hát az a furulyás legény a kapuban, az a szép levente, ki lehet csakugyan? Olyan a nótája, akárcsak az álom.

— Furulyás János az, felséges királyom.

Hát egyszercsak jön a király fullajtárja: nagy sereg ellenség tört ám az országra.

— No, — mondja a király — nincsen semmi nagy baj, Nyakigláb herceg majd elbánik a haddal.

Mert hogy a szavammal szavamba ne másszak, völegénye volt ő a király lányának.

Keresik, kutalják Nyakigláb herceget a Nyakigláb herceg az ágy alatt reszketett. Onnan húzzák elő, vacogott a foga, orráig csúszott a hercegi korona.

Restelli a király, aztán gondol egyet, Furulyás Jánosnak küld át üzenetet: jöjjön át azonnal, mert az égből gyászos, mentse meg a hazát jó Furulyás János.

No, bobájka, máló, palacsinta, lángos, odaadta kölcsön a seregét János. És az ellenséget bizony hogy megverték a dali vitézek, gyönyörű leventék. Furulyás János volt köztük legvitézebb, szaladt az ellenség, mikor körülnézett.

Hej, örült a király, hogye örült volna, mondja is Jánosnak ugyan hálálkodva:

— Az életem most már mosolygós, vírágos, mit adjak én neked, jó Furulyás János?

Ahogy tanakodnak, a királylány belép, ugyan törülgeti könnyfátyolás szemét. Egyre csak azt hajtja, nem megy Nyakiglábhoz, nem kell neki senki, csak Furulyás János.

— No, — mondja a király — ő lesz a jutalom, egyetlen leányom kezét neked adom.

Hej, örült a legény, hej, örült a leány, ilyen legényt többet nem kapott volna ám. Mindjárt megesküdték, volt zene lakoma, evett a sok derék, győzelmes katona. Ott volt apja, anyja, két bátyja Jánosnak, ettek mind hat helyett s reggelig táncoltak. De én csak hallgassak, mert én is ott voltam, Furulyás Jánossal, hej, én is táncoltam. *Ólbey Irén.*

Tulipán és gyöngyvirág

Egymás mellett nyílt a kertben tulipán és gyöngyvirág, gyönyörködve nézték őket a rózsák s a többi fák. A tulipán mindenkinek jobban akart tetszeni s a henegetést, vetéldést így akarta kezdeni:

— Nézzetek rám, szép akác-fák, meggyfák, nyárfák s többi fák, mennyivel szebb piros arcom, mint a sápadt gyöngyvirág! A virágom: zengő harang — az övé csak csengetyű! Erősebb is vagyok nála — ő csak, mint a zsenge fű! De bizony én sudár vagyok, a virágom dús kehely, — a legnagyobb pillének is bőven jutna benne hely! De a kicsi gyöngyvirágba legfeljebb egy hangya fér! Kétségkívül kettőnk közül engem illet a babér!

Összesúgnak-búgnak a fák:
— Nem téliünk erre még!

Öndicséret, henegető szó a sikerhez nem elég! Szavaztasuk meg a kertnek a lakóit sorra csak! S az fog győzni, akiről a legtöbb szépet mondanak!

S szavaznak a kert lakói. Szól a veréb fenn a fán:

— A kedvencem nekem biz a tarka-barka tulipán! Nekem is nagy fejem van s a tulipán is nagyfejű — ezért ő az én kedvencem! Világos és egyszerű!

A fecske az eresz alatt más véleményt csicsereg:

— Én innen az eresz alól akármennyit figyelek, nem találok szebb virágot a fehér gyöngyvirágnál! Nincs a kertben nála szendébb, ártatlanabb virágszál! Fehér, mint a tiszta lélek s úgy hajtja le kis fejét, mintha mindig imádkoznék — pedig hát ő

mit se vét! Mondhatnak hát akármit a többi bokrok, többi fák: szerintem a szépségversenyt megnyeri a gyöngyvirág!

De a lepke, lám csak, mást mond:

— Tulipánra szavazok! Tulipán is olyan tarka, mint amilyen én vagyok! Tulipánra szállok én, ha ellenségem ostromol, — ő is tarka, én is tarka! — elrejtőzöm benne jól! Ellenfelem megpukkadhat — mégse talál rám soha — úgy eltakar a tulipán színes-ékes bársonya!

Beledönög a méh a szoba:

— Véleményem óh, de más! Nem tagadom, a tulipán szépsége is nem vitás — de mégis szebb a gyöngyvirág! Rézsűs vagyok föle én, ha a csipkés csészikékből édes illat jó felém! Körüldongom, zsongom,

V. Sipos Ida:

Istók kardja Krónikás rege

Frigyes osztrák császárral, nagy Mátyás király sokáig állott viadalmas pörben, míg csak meg nem hódoltatta Bécsnek büszke várát. Erről a császárról olvastam egy nagy könyvben, mint találkoztam egyszer egy kis, magyar fiúval s benne az igaz, magyar lélekkel.

Nagy fénnel, kevélyen uralta még akkor a császár Bécs városát, tartotta udvarát hivalgó pompával. Hát egyszer éppen, valami különös, nagy céció volt nála, — már nem tudom névnap-e vagy paszita? — elég az hozzá, hogy valami jeles, nagy nap. Volt sok-sok vendég, nagy zenebona, üstsámra főzték a szilvás gombócot, vendégelve boldog, boldogtalant.

A császárnak utoljára kedve kerekedett a város gyermekeinek a látására is: hozzák eléje akit hozhatnak, hadd játszanak a kertben. Még majd ajándékot is kapnak, hadd hirdesse az ő vídám sikongásuk, lármájuk is a császár nagyságát, dicsőségét.

No hát, mondanom se kell, hogy özönlött a gyereknép a palotakerthe, lévén előzőleg nagy mosdatások otthon és ezer jótanács, inletem osztoztatás.

Szőrnyű szépen kimosakodva, megfésülve, rettentőn megokosítva és üdvösen megfélemlítve vonultak a gyermekek a császár elé. A legtöbbjének bizony, inkább savanyú volt az orcája, mint vídám, a sok jó tanácsnak miatta, amely mögött ott setétlett a kilátásba helyezett nádpálcáknak árnya,

mándliszakadás és egyéb ruharongálások esetén. A legtöbb Szepl, Stefi megszentyolodva el is húzódott a nagyfényű udvari népségtől, amely gögös alázatossággal vette körül a felettük szemlét tartó császárt.

Jaj a szigorú lakáj urak, jaj a mérges apród urak, jaj a mérgesebb főfő nagyurak, jaj a legmérgesebb hoppmester, hogy lehetne ezeknek kiállani a nézését? Sehogy. Különösen az apróság húzódott hátra, az öt-hat csendős formák. Hanem egy kis vitéz ugyan előre rugtatott, pedig ő sem volt idősebb az említetteknel.

Szép, piros orcájú, villogó szemű gyerekecske volt. Egész mívoltában, arcában, öltözkéiben különbözött a többitől. Tarkos dolmányka szorult derekára, lábán kis, piros csizmákba szaladt a feszes nadrágocska, fején meg darutollas főveg, olyan kényesen, nagy daliásan hordozva, hogy öröm volt nézni. Meg kellett látni mindenkinek, hát meglátta a császár is.

— Á... á... ni, ez meg ott magyar gyerek — hápogta. — No csak gyere közelebb, «Du, Spitzpub»...

Egy mellette álló cifra ifjúhoz fordult:

— Konrád, te tudsz magyarul. Ide hozd nekem a magyar fiút és tolmács leszei a beszélgetésünknél.

Konrád hétrét görnyedt és egyet lépve a hosszú lábával, már hozta is a kis magyart. Azaz, hogy nem is kellett azt «hozni», jött az a maga két lábán, nagy, kényesen, ganszosan.

bújom az illatos kelyheket —
tullánkomra esküszöm, hogy
náluk szebb már nem lehet!

Összeságnak-búgnak a fák:
— Egyformán jut szavazat!
Dönteni még lehetetlen. —
várjunk újabb szavakat!

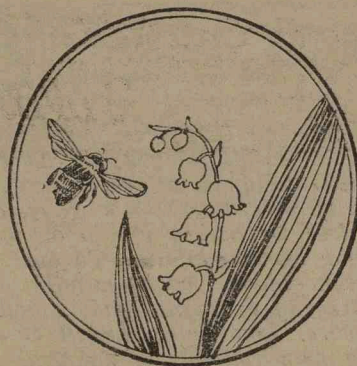
Betoppan a kertbe ekkor a
gazdáék kisfia — egyenest a
tulipánhoz iparkodik Jan-
csika! Kiválaszt egy szép nagy
szálat s közben így szól:

— Gyer' ide szép virágom!
Feltűzlek a forró szívem fő-
libé! Csak teveled ékesítem az
ünnepi kabátom, mert te vagy
a legszebb, legjobb, legmagya-
rabb virágom!

Büszkélkedik a tulipán,
mint egy győztes hadvezér!
De ekkor meg a kis Klári jő
s a kertbe, hopp betér! Egye-
nest a gyöngyvirágok mellé
térdel s szól ekként:

— Gyöngyvirág! De gyö-
nyörű vagy! Fehér fürtöd,
óh, be szép! Hadd szedek egy
néhány szálat, jó anyámnak
hadd vigyem! Nála jobban
nem örülhet illatodnak senki
sem! Most épp beteg jó
anyácskám, de meggyógyul,
tudom azt, ha tebenned, kis
virágom, megcsókolja a ta-
vaszt!

No, így a nagy szépségver-
seny egyformán áll már me-
gint! Jó egy szellő s tuli-
pánra játékosan rálegyint:

— Ne versengjél, tulipá-
nom! Dönthetetlen verseny
ez! Egyformán szép minden
virág, mit az ember felfedez!
Te vidám színt adsz a kert-
nek, — a gyöngyvirág illatot,
— magadat hát győzelemben
hasztalanul ringatod! Mind-
kettőtök szépsége: kincs, me-
lyet nektek Isten ad! Ót dí-
csérd hát, kis virágom —
nem pediglen önmagad!

— Térdelj le — mordult rá Konrád,
mikor a császár elé értek.

— Dejsz, csak nem piszkolom be a nad-
rágomat, — méltatlankodott a kis vitéz —
nekem, tudom, nem vesz ujat a császár,
ha tönkreteszem.

Tolmácsolni kellett, amit mondott a kis
haszontalanja.

A császár, lévén különösen kegyes ked-
vében, elmosolyodott, aztán mindentőlét kér-
dezett.

A gyerek bátran, értelmesen felelt. Kon-
rád átfordította a szót... Hát, hogy mit ker-
es magyar létére nagy Bécs városában? Vá-
sárra jött ide az édesapja, aki csizmadia-
mester, aztán őt is magával hozta világot
látni. (No, nem is lehetett volna ám otthon
hagyni!)... Mi a neve? Magyar Istók. Kivel
jött ide? Hát csak úgy jött a többivel, gon-
dolta, ilyen nagy céció már csak nem eshet
meg ő nélkül. Meg aztán azt is gondolta,
hogy egyszer már jól a szemébe néz annak
a császárnak...

Konrád mindent híven lefordított, mi-
vel hogy a császár nagyon ráparancsolt, sem-
mit ne hagyjon el, illendő szörnnyüködéssel
kísérve, persze, a vakmerőbb szavakat, meg-
jegyezvén: ilyenek ezek a magyarok! Farkas-
ivadék...

De a császár mulatott a fiún, tetszett
neki a ritkán hallott egyenes beszéd. To-
vább kérdezett:

— Aztán jó volna-e valami szép ajándék?
Kérjél valamit.

A fiú kihúzta magát.

— Hát egy kardot kérek. De igazit...
Egy igazi kardot!

A császár legkegyelmesebben felkacagott.
Es utána persze alázatosan püsmogtak kö-

rülötte az urak, megértvén a dolgot. De leg-
szélesebben vigyorgott Konrád, megmutatva
mind a harminckét fogát. Valami gyöngébb
szívű legény bizony meg is ijedt volna tőle,
amint így látta, a nagy, kítátott szájjával,
mintha csak harapásra készült volna. Egyéb-
ként se panaszkodhatott a legény, hogy va-
lami túlságosan szépre sikerült az ábrázata.
A haja vörös volt, mint a láng s vörös szep-
lőinek özöne egy derék pulykatojárásra em-
lékeztetett. No, hiszen nem tehetett róla, de
arról a kaján, gonosz fintorról már tehetett,
ami mindég az arcán ült, erről rá lehetett is-
merni mindenkoron.

A császár még mindig nevetve fordult
Konrádhoz:

— Adjatok neki egy — mézeskalács kar-
dot. — Azzal másfelé fordult.

No, csak most kellett volna látni a gú-
nyos mosolyt Konrád arcán, amint a mézes-
kalácskardot átadta Istóknak! De Istók állta
keményen azt a hétéltű mosolyt. Ugyan fur-
csának találta, hogy a császár csak ilyen
hítványságos ajándékokat osztogat, mint ez
a mézeskalács kard, de aztán eszébe jutott,
amit a császárról hallott, hogy milyen ret-
tetes fősvény! Ilyen dib-dáb holmival elé-
gíti ki az embert...

Konrád utójára még odaszólt Istóknak
nagy gúnyos mosollyal:

— No, forgasd vitézül, amíg csak —
el nem fogy...

Istók nagykomolyan felelt:

— Dejsz, nem eszem én meg, amit a
bécsi konyhán sütöttek-főztek. Nem magyar
ember gyomrába való az. Megörzöm hát ezt
a kardot. — És elment a kis vitéz nyugod-
tan, vitte a mézeskalácskardot a többiek
nagy nevetése között.

B. Czeke Vilma: *Édesanya puliszkája*

Szegény özvegyasszonynak a leánya volt Juliska, mégis nagyon, de nagyon válogatós volt. Valahányszor csak hazaért az iskolából, az volt a legelső kérdése, hogy mi van ebédre? De bizony jó idő óta már csak puliszka várta odahaza. Túróval, tejjel, vagy fűresen, hiába, mégis mindig ugyanaz volt. A szegény özvegynek már régóta nem tellett egyébre. Soká belegeskedett és azután is sokáig nem tudott úgy dolgozni mint azelőtt. De azért nem panaszkodott Juliska előtt. Csak nézte, könnyes szemmel, amint durcásan eltolta magától a puliszkás tálat:

— Inkább éhen halok, de nem eszem több puliszkát életemben. Elmegyek szolgálni!

Azzal el is búcsúzott mindjárt az édesanyjától és elindult.

Ment, mendegélt Juliska, míg találkozott az úton egy csúnya öregasszonnyal. Maga a vasorrú bába volt.

Ő meg éppen szolgálóleányt keresett. Így hát Juliskát mindjárt jelfogadta.

Azután a boljával megverte a földet, mire az rögtön seprűvé változott. A vasorrú bába ráült, Juliskát is felültette maga mögé, azzal a seprű elkezdett velük repülni a szélnél is sebesebben.

Amikor végre megálltak, egyik oldalról nagy fekete tó, másik oldalról nagy fekete kastély vette körül őket.

— No, végre itt vagyunk szép boszorkányországban. Én vagyok itt legfőbb közönlük. Nem lesz más dolgod nálam, minthogy forra eszel minden ételből, amit az asztalra elébem tálnak. Lesz itt mindenféle jobban részed, amit csak szem-száj megkívánhat. De

amelyik napon puliszkát mernél még csak emlegetni is, vagy pedig szökni akarnád, hát beledoblak ebbe a fenekellen tóba.

Azzal beléptek a fekete kastélyba, ahol már várta őket a sok jó étel, amiből Juliskának mind sorra kellett ennie. Nem is volt más dolga egész nap, mint enni, meg enni. A vasorrú bába pedig nem győzte dicsérni:

— Úgy, csak egyél, egyél, szeretem, hogy ilyen jóízűen tudsz enni, mert így legalább nekem is megjön az étvágyam.

Pár nap múlva azonban csak azt vette észre Juliska, hogy nem ízlik már úgy a sok finom étel. A puha, tollas ágyon sem esett jól már a pihenés.

Másnap már rá sem tudott nézni a sok finom ételre, itatra a megrakott asztalon. S mikor a csúf vasorrú méregbe jött és rákiáltott, sirva fakadt:

— Jaj, hiszen beleg vagyok és úgy érzem, nem is leszek jobban, amíg puliszkát nem eszem. Sohase hittem volna, hogy valamikor így megkívánom!

De mérges lett erre a vasorrú bába! Megragadta Juliskát, hogy most rögtön kiviszi és bedobja a fenekellen tóba. Juliska sírni, könyörögni kezdett, mire a vasorrú bába mégis meggondolta magát és így felelt:

— Jól van, nem doblak a tóba, inkább megfőzöm neked magam a puliszkát, amit annyira kívántál. De csak úgy, ha megígéred, hogy ezután anyádnak szólítasz.

Juliska mit tehetett volna, megígérte. A vasorrú bába pedig nemsokára már hozta is eléje a nagy tál puliszkát. Juliska alig hogy megkóstolta, kedvellenül tette le a kanalat kezéből.

Aztán évek multak. Megnőtt kicsi Istók, derék levante lett belőle. S egy reggel, amint felébredt, gyönyörű fényes kardot talált ágya mellett, ahol addig a mézeskalács kardot őrizte, emlékeztetőül Konrád csúfos mosolyára. Mátyás király dicső seregében harcolt immár, kísérte sok csatáján: most cseh rablót űzött, most tatárt, törököt vágott, de csak legjobban szerette volna már a némettel összemérni fegyverét. Rákerült arra is a sor. Az örök ármánykodó császár kifárasztotta végre Mátyás király jó türesét. Megüzente a háborút és Istók mehetett végre a többi jó vitézzel fenn lobogtatni a harci lobogót. Mint erős, diadalmas madár, úgy repült, szárnyalt a magyarok királya, győzelemről, győzelemre vivén seregét. A császár ijedten szaladt el Bécsből, meghódolt várak kapui sorra nyíltak: csillag ragyogott a magyar király feje felett s az sóha el nem hagyta.

Egy diadalmas csatában aztán a sok közül, kivel találja szemben magát jó Istók vitéz? Nem mással, mint a hórihorgas, vörös Konráddal. Rögtön ráismeri a gonosz,

sátáni tekintetéről. De az is ő rá, a hetyke tartásáról. Rávicorította most is mind a harminckét fogát s úgy kérdezte nagy csúfondárosan:

— Hát megvan még a mézeskalács kardod?

— Megvan, — felelt Istók — csak éppen átváltozott tiszta vassá...

— Hahaha... Nem hiszem én azt a csudát — nevetett Konrád s csapásra emelte fegyverét.

De Istók fürgébb volt nála, megsuhintotta jó vasát s a másik pillanatban a megvadult paripa már holt embert vitt a hátán, nem állt. A «mézeskalács»-kard jól lált. Biz ott alaposan «átváltozott».

Még sokáig forgatta Istók ezt a kardot ok nélkül ki nem húzta, mindég becsülettel használta édes hazája szabadulására, go mosz ellenség megbüntetésére, míg csak a halál ki nem vette a kezéből.

Ez a története Magyar Istók mézeskalács kardjának.

— Mi az, tán nem izlik?

— Nem olyan ez, mint az édesanyám löztfel! — sóhajtott Juliska.

Erre lett ám csak mérges az a csúf boszorka! Felkapta Juliskát és most már bele is dobta a fenekellen lóba.

Mérgében azonban a botját is bedobta vele együtt. Juliska a botba kapaszkodva tartotta fenn magát és úszott a vízben.

— Jaj, dobd vissza a botom! Dóbd vissza a botomat! — kiáltotta a vasorrú bába kétségbeesetten, mert a bottal együtt elvesztette minden hatalmát is Juliska felett.

Juliska azonban nem volt bolond a botot visszadobni! Igen ám, de kiáznál sem mert, mivelhogy összegyűlt már az egész boszorkányhad a fekete tó körül. Kérlelték, fenyegették Juliskát, de mindhárva.

Egyszer csak meglátja Juliska, hogy nem messze tőle egy szegény méhecske vergődik a vízben. Megszánta és a hajába tette, hogy ott biztos helyen megszáradjon.

— Jótett helyébe jót várj! — szólt a méhecske, amikor megszáradt. — Te talán nem is tudod, hogy mi az a bot, amibe most belekapaszkodol és ami nem enged a víz alá süllyedni. Hát figyelj csak ide: Míg ennek a botnak a birtokában vagy, teljesülni fog minden kívánságod. De vigyázz, hogy háromnál több kívánságot ne kérj, mert ha már nekediket is kérsz, nagy baj éri azt, akit legjobban szeretsz.

Megörült Juliska és mindjárt azt kívánta, hogy kerüljenek ki ebből a boszorkányországából. Hát egyszerre olyan nagyra megnőtt a méhecske, hogy Juliska a hádra ülhetett. És a méhecske felrepült vele. Átrepült a fekete tavon s még azon túl is, olyan sebesen, hogy Juliska se látott, se hallott. Mire a szemét kinyitotta, már ott voltak az Isten szabad keze alatt. Itt a méhecske megrázta magát, mire megint csak akkora lett, mint egy rendszeres kis méh és elrepült.

Ment, mendegélt a kislány, de nem akart az útnak sehogysém vége lenni. Nagyon éhes volt már és alig várta, hogy az édesanyja löztféből ehessenek.

— Ejnye, hiszen még van két kívánnivalóm! — gondolta magában. És azt kívánta, hogy kocsija, lova legyen.

Abban a pillanatban ott is volt előtte a gyönyörű hintó két gyönyörű lóval. Juliska beleült és jólesően dőlt végig a puha ülésen.

Csakúgy röpültek a lovak. De egyszerre csak gyermekfűrészt üti meg Juliska fülét. Megállítja a lovakat, kiszáll a hintóból, hát akkor látja, hogy egy szegény kislány jajgat a poros országúton. Lábatl elvágta a hintó.

Nagyon, nagyon sajnálta Juliska, hogy az a hintója gázolta el a szegény kislányt. Eszébe jutott, hogy van még egy harmadik kívánsága. Igaz, hogy azt az édesanyja számára tartogatta, mégsem nézhette tétlenül a szegény, szenvedő gyermeket.

— Legyél egészséges! — szólt és megsimította a kislányt. S hát, az erre rögtön talpra

állott. Megkösörönte a kislédnyak, hogy nem hagyta elpusztulni, azután hogy, hogy nem, egyszerre csak eltűnt a szeme elől.

Juliska visszaült meglát a kocsiába s az repült is vele meglát tovább, hazafelé. Szomorúan gondolt rá, hogy édesanyjának nem vihethi haza egyetlen kívánságát se a három közül. Bizony, ha a kocsi-lovat nem kovárolta volna, hanem szépen gyalog indult volna, két kívánsága is megmaradhatott volna.

De csak akkor szomorodott el igazán amikor hazatérve az édesanyját úgyban felkérte, nagybetegen találla.

— Már régen beteg voltam, csak neked nem szóltam, — panaszkolta a szegény özvegyasszony. — Most már napok óta nincsen betevő falatom sem, nem hogy pénzem lenne orvosra, patikára!

Juliskának kezében volt még a bot és bár eszébe jutott a méhecske ízelme, hogy háromnál többet ne merjen kívánni, most mégis megtette.

— Oh, ha lenne egy zsák aranyunk! — sóhajtotta. Ebben a pillanatban egy zacskó arany gurult a lába elé. Örömmel kapott utána, hogy édesanyjának megmutassa, hát akkor látja nagy rémülten, hogy a szegény édesanyja halott. Abban a pillanatban halt meg, amikor Juliska elmondta kívánságát.

— Jaj, én vagyok oka ennek! — zokogta Juliska és mindent megpróbált, hogy szegény édesanyját életre keltse, de az csak mozdulatlan maradt.

Amlat javában sírdogált, szánva, bánva könnyelműségét, egyszer csak könnyű kis kéz érinti a vállát.

Felnéz, hát látja, csupa fényesség a szoba s az a kislány áll mellette, akit kocsiával elgázolt az úton.

— Könnyelműen tékozoltad el második kívánságodat, de a harmadikat a jó szivednek áldoztad, a jó Isten ezért segít rajtad. — Így szólt a fehérruhás gyermek, majd a halott édesanyja fölé hajolt, mondván:

— Ébredj fel halálos álmodból! — Csak annyit mondott, mire a halott édesanyja azonnal felnyitotta szemét és felült ágyában.

Juliska hinni sem akart szemének. Odaborult édesanyja elé, aki a fehérruhás gyermek szavára ismét visszanyerte egészségét.

A fehérruhás gyermek, hogy, hogy nem, közben eltűnt a szobából, vele együtt a varázsbot is eltűnt örökre, a zacskó arany azonban ott maradt.

— A kis Jézus volt ez a fehérruhás gyermek! A jó Isten küldte, hogy segítsen rajtunk! — sóhajlotta ámuló, boldog örömmel Juliska és az édesanyja. Azután leterdelték mind a ketten és hálatelt szívvel imádkoztak.

Azt talán már mondanom sem kell, hogy ezután jobb napok viradtak mind a ketten. A zacskó aranyon kis földet, házat vettek és a magukén dolgozgatva, boldogan édegéltek. Igaz, Juliska többé sohasem válógatót s mindennél jobban izlett neki az édesanyja löztfje.

A dongó (Bábjáték nagyobbaknak 2 játzóval)

Szereplők: Biri nagylány, Ella nagylány, Anyu (Ella anyja), Jani legény, Dongó (zummogó férfihang).

Kellékek: Dongó (dongó-nagyságú szőrmék női hajszálon lelógatva), Daganat (kenyérbélből, fölragasztva), Kísseprő, Kisporoló, Fakanál, Portöröngy, Mozsár, Rózsa, Illatszerező. Arcpordó és Pamacs, Levél, Edénykék, Tészta.

Biri (mozsárban mákot tör, *dalol hozzá*).

Ella: Jaj te Biri, mit csapsz olyan lármát! Nem tudok tőle aludni!

Biri: Ki látta ilyenkor delölt aludni?!

Ella: Aludni kell nekem, hogy az idegeim üdék legyenek és az arcbőröm rózsás.

Biri: Éjszaka kell aludni, nappal dolgozni kell. Megtörtem a mákot, most takarított! *(Porol és dalol hozzá.)*

Ella: Jaj az idegeim! Eldurvolna a kezem a porolástól!

Biri *(port töröl dalolva)*.

Ella: Ah, milyen pórias foglalkozások! Márpedig nekem ugyan sohase lesz a kezemben se seprő, se poroló, se töröngy, se főzőkanál, se mozsár!

Biri *(dalolva söpör, Ellát is söpri)*.

Anyu: Hol vagytok? *(Belép.)* Hol vagytok?! Jaj, be nagy újság! Itt a levél Jani-tól! Azt írja, hogy aszongya: Ebéd előtt megérkezem, leszereltem a katonaságtól, most már meg is házasodhatom. Ertesítse nénémasszony a szomszéd Birit is, meg a saját Gizi lányát is.

Ella: Ah! A műveletlen, modortalan Jani, engem Gizinek emleget!

Ella: Hát hiszen Gizinek keresztelték, az vagy!

Ella: Gizellának keresztelték, de a Gizi név nekem pórias, Gizella úriasan Ellának mondandó! De már megyek is tojilettel csinálni, hogy Janit elbájolhassam! Addig is itt az arcpordóbozom, meg a pamacsom, kikendőzőm magam, így meg így *(kent s arcpordozza magát)*.

Biri: En meg azt hiszem, Janinak jól fog esni egy kis ebéd az út után. *(Edényeket vesz elő, kavar, főz.)* Te is csinálhatnál valami jót nekil!

Ella: Hogyisne, hogy a finom kezeimet alrontsam! Az

én kezemet megnézi majd, nem úgy, mint a tiédet!

Biri: Mitse bánom, ha nem is vagyok olyan puccos, finom, kényes, azért én is tetszhetek jóra való legénynek a jó munkámmal, egészségemmel.

Ella: Egészség, nohiszen paraszt színed van! Nevetséges! Jani elfut majd tőled!

Anyu: Bizony, az én lányom legfinomabb az egész faluban! Ella nem dolgozik ám, nem engedem eldurvulni! Gyere, mert jönni talál Jani, milyen konyhaszag van itt, nesze rád egy kis illatszert! *(Locsolja.)* Gyere! *(El.)*

Biri: En is megyek már teríteni!

Ella: Jaj, be ételszag van! Ah, magamra tűzőm ezt az illatos rózsát, ettől illatos leszek, Jani elkábulhat tőle! *(Le akarja tépni a sarokban a rózsát.)*

Dongó *(a rózsáról leröppen, az Ella feje körül kering folyton):* Zumm-zumm-zumm, ne bánts a rózsámat, ez az én rózsám! *(Ella letépi, fut vele.)*

Ella *(sikítva):* Hogyisne, hess! Hess! Jajajajaj! *(Folyton sikítóz végig s menekül.)* Segítség, jaj, mentsetek meg tőle! Kergessétek! Ott! Ott!

Dongó: Ne sikíts! Zumm-zumm, mert nem bírom a lármát! Megcsíplek! Zumm!

Ella: Akkor lármát csapok, hogy elszállj! *(A mozsarat veri.)*

Dongó: Zumm — lásd, megfogadtad, hogy nem veszel a kezembe mozsarat, veszed bizony még a söprüt is! A porolót is!

Ella *(A söprűvel kergeti, majd a porolóval, sikítóz).*

Dongó: Veszed te még a mosogatórongyot is! A fakanalat is!

Ella *(a mosogatóronggyal üldözi):* Jajaj! *(Fakanállal üldözi.)*

Dongó: Hiába, nem irgalmasok! Hát nesze arra a szép

finom bőrdre! *(Üldözi, Ella sikítva bújik előle mindenfelé, végül a Dongó rászáll, megsúrja, Ella sikít, bög, sir, hentereg.)*

Jani *(dalolva jön s belép):* Gizike, hát így kell, hogy lássalak, a földön hemperegve, a piszkos porban? *(Ella sikítva, arcát takarva elmenekül.)* Ejnye, de furcsán várja ez a vendéget! Hát Biri?! *(Kiált.)* Biri te!

Biri *(jön téstával):* Isten hozott, Jani bácsikám!

Jani: Ej be rendes kislány lett belőled! Oszt ezt magad sütötted? *(Kóstólja.)* Hű be jó! De szép piros az orcád! A tűzhely a legjobb pirosító!

Biri: En magam sütöttem. Bizony az én arcom nem elegáns színű, mert fujja a szél, megési a harmat, mikor hajnalban felkelek!

Jani: Ugy szép az, Birikém! Hát ezzel a kezeddél sütötted?

Biri: Jaj, bizony durva a kezem, mert én mosogatók, takarítok, szódával mosok, a pataknál sulykolok!

Jani: Ugy szép az, Birikém, hadd, csókolom meg a kezéd!

Ella *(jön, szemére kendőt szorongatva):* En is itt vagyok. Ugy-e, milyen szép vagyok?

Jani: No, ugyan gyönyörű vagy ebben a maskara ruhában!

Ella: Nem értesz te hozzá, mi a finom és elegáns! Ez itt lásd selyem keszkenő!

Jani: Igen? Nahát akkor add, hadd törülöm meg vele a verejtékes homlokomat!

Ella: Jaj, nem adom, vedni kell vele a finom arcbőrömet a konyhaszagtól. *(Védi.)*

Jani: Hát hadd fújom ki az orromat! *(Elveszi tőle a zseb-kendőt, nagyot trombitál belé az orrával s vissza akarja adni, meglátja Ella szemén a földönny daganatot.)* Hát teveled mi a csuda esett?! Nahát, ez aztán igazán finom bőrl! Hahahahaha! Meghízott a kőped, Gizi nagysám! Hahaha! Na, téged ugyan nem lehet megcsókolni! Remélem, meggyógyul a lakzimbra, tizenkilencedikén tartjuk Birikével, úgy-e, Biri?

Ella *(sikítva rejtené magát körbe fut).*

Jani: Tisztelem a gusztusát annak a dongónak, amelyik belédcsípett, hahaha! Nevesetek ti is, mindenki: ha-ha-ha-ha-ha!!!

Művelődési mozgalmak.**Száz év előtt lett Magyarországon hivatalos nyelv a latin helyett a magyar.**

Magyarországon már a tizennyolcadik század végén kezd. főleg II. József germanizáló törekvéseinek ellenhatásaként kialakulni a nemzeti öntudat, annak felismerése, hogy a nemzeti nyelv az egyedüli hordozója a nemzeti kultúrának. A nemzeti nyelv melletti mozgalmat a francia hatások alatt álló Bessenyei György indítja meg. Nála ez még csak mint magyar kultúrötökvés jelentkezik, minden politikai céltól menten. 1790-től kezdve azonban Péczeli József, Révai Miklós, Kisfaludy Sándor, Bacsányi, Kazinczy törekvéseiben a nemzeti nyelv nemcsak kulturigényként jelenik meg, hanem mint államnyelvet követelik.

Már az 1790—91. évi magyar országgyűlés foglalkozik a magyar államnyelv kérdésével anélkül, hogy e tárgyban határozatot hozott volna. A mozgalom azonban annak érdekében, hogy a latin helyett az oktatásnak, törvényhozásnak, közigazgatásnak nyelve a magyar legyen, nem szűnt meg.

A tizenkilencedik század elején még a latin és a magyar a hivatalos nyelvek. Így az 1805. évi IV. törvénycikk még azt rendeli, hogy a királyhoz az országgyűlésből intézendő feliratok hasábosan latin és magyar nyelven szerkesztendők. Ugyanezt rendeli az 1832—36. évi országgyűlésen hozott III. törvénycikk a törvények nyelvére nézve, de kétség esetén a magyar szöveg az irányadó.

V. Ferdinánd 1839 június 2-ikára hívta egybe „Magyarország Közgyűlését” Pozsony városába. Már az előző országgyűlésen heves harc folyt a magyar nyelvnek hivatalos nyelvvé nyilvánításáért és az országgyűlés határozatokat is hozott e tárgyban. V. Ferdinánd azonban ezekhez nem járult hozzá. Azt sem engedte meg, hogy az országgyűlés küldöttsége őt latin helyett magyar nyelven üdvözölhesse. 1839 június 5-ikén mindkét háza az országgyűlésnek országos ülést tartott, amelyen megtárgyalták az aznap este Pozsonyba érkező királyi pár fogadásának részleteit. A királyi személynök: szigethi Szerencsy István úr ő Nagysága után felszólalt a hercegprimás is. Fehér vármegye követe: Sárközy Kázmér hevesen tiltakozott az ellen, hogy a hercegprimás az uralkodó párt latin nyelven üdvözölje

és indítványozta, hogy az ügyben a nádor közbenjárásra kéressék fel. Az indítványt egyhangulag elfogadták és másnap a küldöttség vezetője: Pyrker László egri érsek a Karok és Rendek nagy lelkesedése közepette jelentette, hogy a nádor közbenjárására V. Ferdinánd hozzájárult a magyar nyelvű üdvözléshez. Ekkor történt első ízben, hogy az országgyűlés magyar nyelven üdvözölte az uralkodót.

A több héten át együttülő országgyűlésen 1839 július 16-ikán ismét hosszas vita tárgyát képezte a magyar hivatalos nyelv ügye. A kérdést azután nemsokára az 1840. évi VI-ik törvénycikkely rendezi. Ennek „A magyar nyelvről” című törvénycikkelynek bevezetése szerint: „Öfelsége atyai szívének hív magyarjaihoz visseltető jósága azonujabbi dicső példáit, mellyeket a nemzeti nyelv gyarapítása eszközlése végett a jelen országgyűlés alatt is adott, a Karok és Rendek mélyen tisztelik”. Ezután kimondja a törvény, hogy az országos felírások az uralkodó elé egyedül magyar nyelven fognak felterjesztetni. A köztörvényhatóságok is legfelsőbb helyre teendő felírásaikat szintén egyedül magyar nyelven szerkesztik. A királyi helytartótanács a törvényhatóságokhoz magyar nyelvű leiratokat intéz. Hasonlóképpen a magyar királyi udvari kamara a magyar nyelven levelező törvényhatóságokhoz. Az egyházi törvényhatóságok a világi törvényhatóságokkal egyedül magyar nyelven leveleznek. A káptalani okiratoknak kezdő és befejező szakaszait, valamint a tárnoki szék ítéletleveleit magyar nyelven kell szerkeszteni. Három év múlva az egyházi anyakönyvek magyar nyelven irassanak. Ezentul minden vallásbeli különbség nélkül plébánosoknak, egyházi szónokoknak, káplánoknak és segédeknek olyak alkalmaztassanak, akik a magyar nyelvet tudják. Az országos pénztárak kezeléséről számadások magyar nyelven folytattassanak. Ez a törvény rendeli azt is el, hogy a Magyarországon és ahhoz kapcsolt részekben kinyomtatott minden munkákból a magyar tudós társaságot egy példány illeti.

A következő évben az erdélyi országgyűlés is elfogadta a magyar nyelvnek hivatalos nyelvvé nyilvánítását.

A magyar nyelv ügyében hozott törvények korát az 1844. évi II. törvénycikk zárja be, amely a magyar nyelvnek az egész hivatalos életben való használatát újból szabályozza.

A nemzeti nyelvnek hivatalos nyelvvé tételére irányult törekvéseket ekként teljes siker koronázta. Az országnak nem magyar anyanyelvű népei azonban erős nemtetszéssel fogadták ezt az újítást. Ezek nyelvének a hivatalos használatban

való érvényesüléséről csak a szegedi országgyűlés által 1849 július 21-ikén megszavazott alkotmányos törvény intézkedett. Ennek életbe léptetésére azonban már nem kerülhetett sor, mert a szabadságharcnak orosz segedelemmel történt leveretése után Magyarországra nehezedett bécsi abszolút uralom tizennyolc évre, mely uralkodóval 1867-ben létrejött kiegyezésig, megszakította Magyarországnak alkotmányos életét.

PIAC

Megállapították a búza legalacsonyabb árát.

Az új búza értékesítésére vonatkozó törvényjavaslatot Calinescu miniszterelnök a parlament elé terjesztette. A törvényjavaslat 18 cikkből áll.

Az új búza legalacsonyabb árát vagononként 40 ezer, tehát mázsánként 400 lejben állapították meg. Ez olyan búzára vonatkozik, amelynek hektoliter súlya legalább 77 kiló. Az ennél gyengébb minőségű búza olcsóbb, a jobb minőségű búza pedig drágább lesz. Az eladásra kerülő búzának nem szabad 3 százaléknál több idegen anyagot tartalmaznia. A 40 ezer lejes ár július és augusztus hónapokra vonatkozik. Az ár szeptemberben 41, októberben 42 és decemberben 43 ezer lejre emelkedik.

A búza árának megállapításán kívül a kormány más intézkedéseket is tett. A kivitelre kerülő búza után a kereskedők kiviteli jutalmat kapnak. Az ár kellő színvonalon való biztosítása és a kivitel elősegítése érdekében a külföldi búzavásárlók számára pénzügyi könnyítéseket tesznek. Az állami intézmények természetesen fogják vásárolni a búzát és ezzel hozzájárulnak a búza árnak állandósításához.

Gyapjuárak 1939-re.

Június 3-án, 1744. kelt minisztertanácsi napló szerint senki sem vásárolhat belföldi eredetű gyapjút az alább meghatározott árakon túl: Merinó gyapju ára kilónként 80 lej, Spanka gyapju ára kilónként 75 lej, Cigája gyapju ára kilónként 70 lej, Kadrilateri cigája gyapju ára kilónként 58 lej, Curkán fehér vagy fekete gyapju ára kilónként 40 lej. Farok és hulladékgyapjuért a megfelelő gyapjuféleség árának 50%-át kell fizetni.

A németek érdeklődnek az új termés iránt.

Az új buza iránt a nyugateurópai államok részéről nagyfokú érdeklődés tapasztalható. A német cégek megbízottai Romániába érkeztek és megkezdették a vásárlásokat. Constancai híradás szerint a németek eddig az új termésből 1500 vagon gabonát vásároltak meg.

Új alapokra fektetik Hunyadmegyében a dió értékesítést.

Románia egyik legjobb diótermő vidéke Hunyadmegye. Idén nagyon jó termés ígérkezik. A termelők 140—150 vagon dióra számítanak. A hunyadmegyei diótermelők körében mozgalom indult meg, hogy az állam

a termelőket lássa el diómosó és dióosztályozó gépekkel. A termelők remélik, hogy október 4-én amikor a híres szászvárosi dióvásárt szokták tartani, mosó és osztályozó gépekkel osztályozott diót tudnak piacra vinni.

Drágul a bor!

A borpiacon élénkség tapasztalható, mert az ideai bortermelés gyengébb lesz, mint a tavalyi termés volt. A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint Románia minden vidékén az állapítható meg, hogy az ideai bortermés még alacsonyabb, az esetben sem éri el a tavalyinak a mértékét, hogy ha semmi csapás sem éri a szőlőket.

Állatárak Brassóban.

Hizott ökör 18—21, kövér sertés 25—29 lej élősúlyban kilónként. Igás ökör 16—20 ezer lej, igásló 14—28 ezer, kocsiló 35—50 ezer lej páronként.

Állatárak Székelyudvarhelyen.

Hizott ökör 17—20, kövér disznó 20—23 lej élősúlyban kilónként. Igás ökör 13—18 ezer lej, igásló 13—18 ezer lej páronként. Szopóborju 16—17. vágómarha 13—17 lej élősúlyban kilónként.

Olvassátok a „Keleti Ujság“-ot!

Kicsiny vár nagy hőse.

1552 július 9-én, 387 esztendővel ezelőtt az egy folyótól nem messze fekvő Drégely vára romhalmazzá lőve, lobogó lánggal égett. A várnálma lőtt vár körül győztes török csapatok győztek és tárgyalták egymás között a három napig tartó ostrom eseményeit. Parancsnokuk, Kadim Ali basa, Budavár helytartója. A várában ülve különös gondolatokkal foglalkozott. Egy nagyon kicsi várat foglalt el, három napos ostrom után. A várat mindössze 150 ember védte a budai basa óriási seregének támadásaival szemben. A küzdelem előre kilátástalan volt a magyarokra nézve. De a kis számú magyar védősereg parancsnoka, Szondi György, minden katonájával együtt inkább halálra szánta magát, minthogy a várat a törököknek átadja. Miközben a várfalak maradványai szemlélésén, üszkösen hirdették az éppen akkor befejeződött ostromot, Ali basa tisztelettel gondolt a hős ellenségre, aki halálával ragyogó példáját szolgáltatta a hazájukat szerető magyar vitézek bátorságának.

Ki volt ez a Szondi György és hogyan került sor a kis Drégely vár ostromára? Milyen háború folyt akkor a törökök és magyarok között?

Abban az esztendőben pár esztendei béke után egyszerre három török hadsereg árasztotta el Magyarországot. Az ország egy része Budavárával együtt már 1541 óta török uralom alatt állott. A keleti terület, azaz Erdélyország, tíz éven keresztül a török szultán pártfogása alatt, mint külön fejedelemség élt. Martinuzzi Fráter György kormányozta a kiskorú János Zsigmond, Erdélyi fejedelem nevében. 1551-ben azonban Ferdinánd magyar király, aki Magyarország északi és nyugati részén uralkodott, — átvette Erdélyt és annak biztosítására csapatokat küldött. A törököket rendkívül felbosszantotta Erdélynek az elvétele s ezért a Ferdinánd uralma alatt élő országrészekre nagyszámú hadsereget küldtek. Így újra megkezdődött a török háború, melynek folyamán 1552-ben az ország különböző részeiben nagy ütközetek és ostromok zajlottak le.

A magyarság majdnem minden segítség nélkül, egyedül állott szembe a reázduló ellenséggel. Az ország királya csak névlegesen volt magyar király, mert Ausztria fővárosában, Bécsben lakott s a német területek feletti uralma fontosabb volt az ő számára, mint Magyaror-

szág megvédelmezése. Ugyanis szeretett volna német császár lenni a már öregedő V. Károly császár helyében. Károly császár ekkor háborút viselt alattvalóinak egy részével s ezért nem segíthetett Ferdinándnak Magyarország megvédelmezésében. A magyarok így magukra hagyva, hősiességgel védelmezték a rájuk bízott végyvárakat.

Ez volt a helyzete Szondi Györgynek is, a drégelyi várkapitánynak. Szondi jobbágyszármazású ember volt, akit vitézsége és bátorsága miatt neveztek ki Drégely vára parancsnokának. Drégely vára nagyon rozoga állapotban volt. Az idő és elemek által egyaránt megrongált várban rendszerint csak 70—80 főnyi ember tartózkodott. Mikor 1552-ben a török háború megkezdődött, Szondi csakhamar megtudta, hogy a budai basa be akarja venni a várat. A várban nem volt ágyú, sem elég puskapor. Szondi György a királyhoz, a szomszéd urakhoz és a főpapokhoz fordult segítségért. A király 40, Selmechánya pedig 26 fegyveres katonát küldött. Azonkívül Szondi csekély pénzt is kapott a szükséges munkálatok elvégzésére. A pénz azonban nem volt elég az erődítések alapos kijavítására s így mindössze 3—4 kőmives próbálta rendbeszedni a falakat.

Az ostrom július 6-án kezdődött meg. Szondi ekkor már tudta, hogy a vár hosszú ideig nem állhat ellent, de elhatározta, hogy utolsó cseppjéig védekezik. A török ágyúk első lövéseire a vár nagy tornya összedült s többeket maga alá temetett. A törökök rohamra indultak, de Szondi a rohamot embereivel vitézül visszaverte. Ali basa az első roham után egy magyar papot küldött Szondihoz, szabad elvonulást ígérve neki, ha átadja a várat. Szondi azonban az ajánlatot visszautasította s készült a halálra. Foglyait s két kedves apródját a basához küldte, arra kérve őt, hogy neveljen vitézeket belőlük, őt magát pedig, ha elesik, temettesse el tisztességesen. Azután minden drágaságát a vár piacára hordatta és meggyújtatta. Lovait megölette, hogy ne hordozzanak törököket a hátukon. Majd életben maradt társaival bátran várta az utolsó ostromot, mely nem is késett sokáig. Július 9-én délután nagy ágyúdörgés jelezte a roham kezdetét. Egy ágyugolyó megsebezte a lábát, de Szondi térdre esve is tovább küzdött, amíg halálos csapás nem érte. A basa teljesítette hős ellenfele utolsó kívánságát és tisztességesen eltemette.

Mulafató

A KÉT FA.

Két fa áll a temető szélén,
Az útról éppen ide látom.
Két nagy akácfa hófehérben,
Oy szép e két fa mint egy álom...

Az egyik olyan mint egy próféta,
A másik meg a felesége,
Az ismerősnek integetnek,
Megmozdulva az esti szélben.

S a szemem gyönyörködve látja,
Ha le is hull a virág róluk,
El nem vesztik emberformájuk,
Nézik egymást, ez minden gondjuk.

Ők minden évszakban egyformák,
S büszkéek, ha virág díszben állnak.
Az én szememben két vén ember
Kik a temető szélén várnak...

Igy élnek sok esztendő óta
A gyors idővel szembenézve,
Két nagy fa mintha nem volna más,
Egy próféta... s a felesége...

Schullerné Sillay Erzsébet.

Rossz iskolában.

1.

Marci gyerek kilenc éves és harminikos volt, mikor vizsga előtt kimaradt az iskolából. Édesanyja, az az özvegy, földhözragadt szegény asszony, állásba tette. Vak Miskához, az öreg koldushoz szegődött el ötven krajcár heti bérért és kosztért. Vak Miskát vezetgette aztán Marci faluról-falura, vásárról-vásárra. Erről a vén koldusról, aki a cigánysoron a gödrök között lakott kis viskóban, azt beszéltek a népek, hogy nem is vak, hanem éppen olyan jól lát a fekete pápaszemen keresztül, mint teszem fel, Vári Laji bácsi, falunk érdemes esküdt polgára, aki nem mes „szilvórium-közi“ állapotjában is leárrantotta a madarat réptében. Azt is beszéltek, hogy Vak Miska, közönséges

tolvaj, rengeteg holmit összelopkod vásárokon alkalmával. Mindegy! A valóság az, hogy Marci gyerek állásba jutott, jó dolga volt, az abból látszott, hogy pár hét múlva már dohányzott is. De megtanult Marci inni is és többizben ittasan állított haza hivatal után a mamájához.

2.

Vári Laji, falunk közbiztonsági őre ott guggolt Vak Miska kunyhója mellett. Várta haza Vak Miskát és Marcit a vásári vásárról. Végire jár a mendemondának! Ha igaz, amit beszélnek, bár nem hivatalos minőségben van most itt, de ma éjjel letartóztatja Vak Miskát. Már bejött a vonat, érkezniök kell!

Egyszer csak suttogó hangokra nézett föl. Két alak gombolygott a sötétben a buckák között, a viskóhoz vezető földnyelven. Vári Laji elhúzódott a ház végéhez. Aztán hallotta, hogy a földre zuhan valami.

— Azt hittem, hogy megszakadok, olyan nehéz volt ez a zsák! — morgott valaki.

— Pedig kár volt a zsákot is lecsapni, mert biztos összetört a harmonika! — hangzott fel egy vékony cérnahang.

— Nem a' fiam, mer' becsavartam én azt a gyolcs közé! Hat vég gyolcs között van a harmonika.

Nyilt az ajtó nemsokára és bementek a házba. Világ gyulladt fel. Vári Laji az ablakhoz osont és láthatta, hogy a zsákból furesa dolgok kerülnek elő.

Mindenekelőtt, vakító fehér gyolcsból kicsavart a kis Marci egy díszes, duplabillentyűs harmonikát. A vén Miska minyárt a kezébe vette és játszani kezdett halkán rajta. Fiatalabb éveiben harmonikás vak volt, tudott harmonikázni és nő tázott hozzá. Játszott és közben a kabátzsebéből előhuzott egy üveget és nagyot ivott.

— Nesze Marci, igyál te is.

A gyerek elvette az üveget, nagyot kortyolt. Azután tovább szedegette elő a holmikát a zsákból.

— Ez micsoda, Mihály, bátyám, ez a fénvesizé?

— Az kedves, ezüstből van, urak használják, abba teszik a finom fekete kávét ünnepkor. Azt ugy-e a Vinternic boltjából surrantottad el?

— Öhö!

— Jól tetted kedves!... Az meg, amit most fogsz a kezedbe, fájin ruhaakasztó! Azt én csentem a potrohos Mellingertől!

Még a következő dolgok jöttek elő a zsákból: egy rézmozsár, egy tucat zseb-kendő, egy doboz selyem, két darab zolsok, gyöngykaláris, több gyöngyháznyelű bieska, három olló, egy női selyembluz, egy ezüst zsebóra, két ezüst gyertyatartó, pár pénztárca, kanalak, egy vastag biblia, két darab ruhakefe és még több apróság és végül egy százharmónika.

A százharmónikát Marci egy óvatlan pillanatban zsebvágta. Az öreg harmónikázott, ivott és így szólt:

— Derék gyerek vagy te, Marci fiam! Nade, megtanálod a boldogulásodat mellettem, csak engem az Isten sokáig éltesen!... Itt ennél a kenyérmél csak az a fontos, gyermekem, hogy a szája ne járjék az embernek! Még a tulajdon anyádnak se mondd el, hogy honnan került? Csak azt sajnálom, hogy azt a kis vertájni-ládat nem tudtad elhozni...

— Nehéz volt, Mihály bátyám, megfigyelt mán a kereskedő! Oszt mennyit ér ez a sok minden Mihály bátyám?

— Azt majd csak Szegecse úr, az ügynök mondja meg, hogy mennyit ér?! De becslésem szerint nem ér többet az egész három pengőnél! Én tégedet kifizetlek előre, az egyharmadrészét kapod ennek a számadatnak, annak pedig egyharmad része kitesz egy pengőt... Nesze gyermekem, itt van a pengő!

A kisgyerek tántorogva állt fel a lopott tárgyak mellől, a pálinka bejárta ványadt kis testét s kelletlenül nyult a pengő után. Nézte, nézte, egyik tenyeréből a másikba számolta és hirtelen elpi-tyeredett.

— Becsap engem, Mihály bátyám! Mért ad ilyen keveset? Becsap, becsap, pedig én csinállok mindent potyára!

— Csitt te, ne jajgass!... Nesze itt van még egy pengő, oszt ne böggj! Inkább a magamét adom oda, ráfizetek!

Csucsoritotta vén száját és még egy pengőt nyomott a gyerek markába. Marci szipogott, bizonytalankodott még kevés-két, megfertőzött kis lelke sirt belől, hogy Istenem nem tudja kiszámolni, mennyi jár neki.

Ekkor toppant be Vári Laji.

— A törvény nevében, vén gazember!... Te itt maradsz, te kölyök, vigyázol a holmikra, míg érte nem jövünk!

3.

A padkán aludt a kis tolvaj, Vak Miska neveltje, úgy mintha odavetett rongydarab lett volna. (Angyalok cibálták eltévedt kis lelkét, hegedültek neki égi hegedüvel, simogatták, csókolgatták és sirtak sorsán...) Felriadt, felült, dörzsölte szeméit. A vityilló ablakain már beszűrődött a hajnal muskátli színe, kint a tetőn fecskepár csicsergett. Ijedten kuttatta, hol is van? Nem emlékezett rá pontosan, mikor mentek el a „nagyok“, elnyomta a fáradtság, a mohón felszippanzott pálinka, lebukott csokoládétól mézeskalácstól maszatos kis feje, elnyult a padkán.

Álmosan bámult a sok lopott holmira. Hirtelen ráfeküdt a büntudat. Az ajtóhoz rohant. Nem vot bezárva. Nekiiramodott. Futott jódarabig, aztán hirtelen megtorpant, visszafordult. Körülnézett. Még aludtak a cigányok. Berohant a házba és gyorsan kezdte kihordani a vásári holmit a gödör szélére és egymás-

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

után dobálta a vízbe. Erről a gödörről azt tartották a cigányok, hogy feneketlen mély.

Csobogott a víz. Minden hamar elmerült, csak az egy vég vászon akadékoskodott, ám mikor teleítta magát vízzel, kezdett lassan merülni. Ugy a duplabilentyűs harmónika is jóllakott először vízzel és csak azután tűnt alá.

Utoljára maradt a szájharmónika, amit Marci magához vett a lopott holmik közül. Gondolkozott, pityergett, nézte a

fényes muzsikát. A szive majd megszakadt, de azt is bedobta a tóba.

Azután sirva szaladt ki a vályogvilágból. Mikor az utra kiért, megállt, bátoratlanul nézett még egyszer vissza a földnyelv csücskén roskadozó vityilló felé.

Szaladt és a pénzt is eldobálta az uton.

— Anyám! — sirt otthon. — Én többet Vak Miskával nem megyek! Jövendőben irasson engem be az iskolába!

Csurka Péter.

Apróságok • Adomák

Milyen lesz az időjárás július és augusztus hónapokban?

Az időjárás-kutatók megállapításai szerint július hónap első hetének végén esős idő köszönt be. Ez azonban rövid ideig fog tartani és július vége felé szép meleg idő lesz. Július utolsó hetében tengeri levegő fog Európa fölé áramlani, ez lehülést és esőzéseket fog hozni. Július hónap utolsó hetében a jóslatok szerint sok zivatar lesz. Augusztus eleje változó időjárást hoz: esős napok fognak váltakozni meleg, derült napokkal. Augusztus közepétől augusztus 24-ig szép idő lesz, nagy meleggel. A német időjárás-kutatók ajánlják, hogy ezt az időt használják fel a gazdák a sarjukészítés céljára és fejezzék be a hordást. A hónap vége felé hűvös esők lesznek és augusztus végére az idő érezhetően le fog hűlni. Egészben véve megállapítják az időjárás-kutatók, hogy kellemes és a gazdák számára hasznos időjárásunk lesz.

Hol lakik legsűrűbben az emberiség?

Az emberiség a földön nem oszlik el egyenletesen. Az emberiségnek fele szétszórtan lakik,

a másik fele azonban sűrűsödési központokban helyezkedett el. Négy nagy és két kis sűrűsödési központ van a földön. A négy nagy központ a következő: Keletázsia a japán szigetekkel, India, Északnyugat- és Középeurópa, továbbá Északamerika délkeleti része. A két kis sűrűsödési központ a Nilus folyó völgye és Jáva szigete. A felsorolt hat sűrűsödési központban ezermillió ember lakik. Az említett területeken sok helyen olyan sűrűn lakik a népesség, hogy mind például Kínában még a folyóvizet is tutajokra épített házak népesítik be.

Spanyolországban ismét tartanak bikaviadalokat.

A polgárháború kitörése óta Spanyolországban nem tartottak bikaviadalokat. Közelebbről Madridban megrendezték az első bikaviadalt. A bikaviadalon a küzdők 7 bikát ejtettek el. A bikaviadal bevételének tiszta jövedelmét jótékony célra fordították.

Csatorna a Boszporus alatt.

Az Ázsia és Európa között levő tengerszoroson át hidak bonyolítják le a forgalmat. A hidak a hajózást nagymértékben akadályozzák és a megnövekedett szárazföldi forgalmat sem tudják

lebonyolítani. Ezért terv merült fel, hogy a tengerszoros alatt alagutat építenek, amely hivatva lesz a két földrész közötti forgalmat lebonyolítani. A terv szerint az alagut forgalma olyan nagy lenne, hogy az alagut építési költségeit rövidesen fedezné.

Ujszerű fürdőruha.

Amerikában érdekes fürdőruhákat készítenek. A fürdőruhák szövetebe apró gömböcskék vannak beleszőve. A levegővel tele gömböcskék következtében a fürdőruha viselője a vízben nem süllyed el, hanem lebegve marad a víz felszínén. Ebben a fürdőruhában olyanok is fürödhetnek a mély vízben, akik nem tudnák uszni.

Érdekes számok az emberi test szerkezetéről.

A felnőtt ember testének a felülete 2 négyzetméter. A test egész külső felületét bőrrel borítja, amely megvédi a bőr alatt lévő húsos részeket a káros hatásoktól. Az emberi test legfontosabb részei a légzési és a vérkeringési szervek. A tüdők arra valók, hogy a levegőben lévő éltető oxigéniumot kiválasszák és azzal táplálják a test szöveteit. Hogy a tüdők ezt a

Szenzációs!

LOTERIA DE STAT

Az adót ezentul nem a nyerő felek fizetik,

ők a nyereményt minden levonás nélkül fogják felvenni.

A tervezet szerint mindenik osztályban számtalan kisebb nyereményeket is létesítettek és pedig **400.000 Leles, 200.000, 100.000, 40.000, 20.000, 6.000, 3.200 és 1.000 stb.**

A milliós nyeremények már az első osztályban kezdődnek.

Megkezdődött egy nagy sorsjáték.

Az első osztály húzása

1939 július 15-én lesz.

Vásárolják meg idejében sorsjegyeiket.

Loteria de Stat.

eladatukat el tudják végezni, rendkívül nagy felületük van. A nagy felület alkalmas arra, hogy a levegőből sok oxigéniumot tudjon rövid idő alatt felvenni. A felnőtt ember testében levő két tüdőszárny felülete 150 négyzetméter. A levegőből felvett oxigénium szállítását a testben a vörös vörsejtek végzik. Az emberi testben levő összes vörös vörsejtek felülete 3700 négyzetméter, tehát közel háromnegyede biztosítja a test szöveteinek a szükséges anyagokkal való ellátását.

Műhus tökmagból és paszulyból.

Egy budapesti magántisztviselő nagy értékű találmányt jelentett be a budapesti szabadalmi hivatalhoz. Nagy János tisztviselőnek sikerült tisztán növényi anyagokból huspótló anyagot készítenie. Az új tápszer száraz paszulyból és tökmagból készül. Ize hasonlít a hus ízéhez és a vizsgálatok tanúsága szerint tápértéke a hizlalt baromfi húshoz hasonlítható.

A felebarát.

Plébános: Enyje, édes fiam, már hogy tudod azt a kis diákok

ütni, nem tudod, hogy ő a felebarátod?

Gyerek: Tudom, hogy a felebarátom, de hisz én a másik felet ütöttem!

A felelet

Tanár: Hát még most se fűdsz felelni, hiszen a szádba adtam a feleletet?

Diák: Inkább tessék a fülembe adni!

Péter-Pál napján... Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl ezzel a címmel a *Délbáb* legújabb száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

D. I. A száj- és körömfájás betegséget a hasított körmű vadállatok is megkapják. Így tehát az őzek, szarvasok, járványok idején meg szoktak betegedni. A betegség a hasított körmű vadak állományában azért okoz nagy károkat, mert a fájóslábu és legyengült állatok nem tudnak ellenségeik elől menekülni és ragadozók áldozatául esnek.

M. R. A napilapokban tényleg lehetett olvasni, hogy a világtérből titokzatos rádiójelek érkeznek a Földre. Ebből azonban nem lehet arra következtetni, hogy más égitesteken hozzánk hasonló élőlények laknának. A csillagászat ugyanis bebizonyította, hogy csillagrendszerünk középponti tája felől, tehát a Tejút közepéből állandóan érkeznek a Földre olyan hullámhosszusú gamma-sugaras hullámok, mint amilyenekkel a rádiózás történik. Ezeknek az eredete azonban egészen más okokra vezethető vissza és semmiesetre sem értelmes lények által gerjesztett hullámok. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy más égitesteken nem élhetnek élőlények, mindeztideig azonban ilyenről biztos tudomásunk nincsen.

K. S. A mezőgazdasági traktorok után valóban nem kell fizetni adót és erre vonatkozólag bármelyik adóhivatal felvilágosítást ad. Az Ön helyzete azonban egészen más! Traktorját cséplésre használja. Ebben az esetben az adót, mint cséplőgép tulajdonosra fogják kivetni. Kérjük tehát, érdeklődjön meg a dolgot az adóhivatalnál, hogy ne legyen kellemetlensége. Az Ön által kért számot nem tudjuk megadni, azonban erre vonatkozólag az adóhivatalnál felvilágosítást kaphat.

L. M. Megfigyelése helyes és magyarázata nagyon egyszerű. A gyorsvonatok mozdonyának kereké azért nagyobb átmérőjű, mert így sebesebben tud haladni. A tehervonat mozdonyának hajtókerekéi pedig azért kisebb átmérőjűek, mert kisebb sebességgel nagy terhet kell huznia. Ha kissé utána gondol, megállapíthatja, hogy például egy kétméter átmérőjű kerék egyetlen fordulatra hat méternél hosszabb utat tesz meg. Az egyméter átmérőjű kerék egy fordulatra csak három méter utat halad előre.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.

Főszerkesztő: Gyallay Domokos.

Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lejt. Legkisebb hirdetés 50 lejt. Állásikeresők részére 20 szóig 40 lejt. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lejt. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyisint az érdeklődésekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

Olesó áron lakatos műhely eladó. Özv. Boérné, Cluj, Str. Fântânele 14.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönhetően mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

L. L. Kézdióvár. N. J. A. Gyergyóremete. B. M. Gyergyószentmiklós. K. J. Apatelek. J. J. Temesrékas.

ELŐFIZETŐINKHEZ
Finczeffy Sándor megbízottunk aki ezidőszert Háromszék megyében végez lapunk érdekében munkát, a legközelebbi napokban a megyének sepsiszentgyörgyi baróti járásait keresi fel. Felkérjük mindazon előfizetőinket, akik az említett járásokban laknak, hogy megbízottunk megjelenése alkalmával szíveskedjenek a felüntetett hátralékos összeget szobálszerű nyugta ellenében kifizetni. Ismételten közöljük, hogy azon előfizetőinket, akikhez nem tudunk ez alkalommal megbízottunkat küldeni, postautalványon szobálsítjuk fel és felkérjük, hogy a felüntetett összeget ugyanazon postautalvány felhasználásával küldjék be kiadóhivatalunkhoz.

B. G. Gyalu. A lapot 1939 évről mint új házsnak ingyen küldjük. A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk:

S. I. Mosia Covangilor 280, L. I. Olthéviz 114, B. J. Hegyközpontvácsi 75, Hitelsz. Tusnad 455, Gy. Á. Barót 155, K. I. Bodófalva 130, Özv. B. J-né Oklánd 150, P. J. Mádófalva 155, B. J. Pankota 155, G. Gy. Nagyszentmiklós 150, B. M. Gyergyószentmiklós 85, dr. F. E. Csikszentmárton 85, özv. Sz. L-né Kovászna 150, J. K. Petele 250 (kérése szerint éltézteve), M. J. Gy. Korond 150, Gr. L. Z. Kátona 155, K. Gy. Belényes 150, (1939 évről), Ifj. T. A. Tölgyes 305, Á. I. Bihar 75, Ny. F. Fugyivásárhely 155, R. k. Ifj. Egyl. Barót 130, Cs. L. Sepsiszentgyörgy 155, Ip. Dalegylet Tordaszentlászló 150 lejt.

Minerya Rt. nyomdája Kolozsvár.
Serv. Cen. C. VI. A. Bun de imprimat.

Színelőadás Kisfűlpösön.

A kisfűlpösi református ifjuság szép sikerrel adta elő az új Népházban Gárdonyi Géza „A bor” című, 3 felvonásos szindarabját Bőjthe Andorné lelkészné vezetésével. A fénykép a szereplőket a színmű előadása szerinti eredeti népviseletben mutatja, amelyet az a magyar vidék népe hord, ahol az író élt s — az esemény lejátszik.

Tanuld meg!

A cseresznye aszalása.

Minden fajta cseresznyét lehet aszalni, kivéve a nagyon lágyhúsúakat. Legjobbak a nagyszemű ropogós fajták. A cseresznyét a szilvához hasonlóan kezdetben alacsony hőmérsékleten, később pedig magasabb hőmérsékleten aszaljuk, de az aszalást alacsony hőfoknál kell befejezni. Lehet a cseresznyét részben a napon is aszalni. Ebben az esetben az aszalás elejét és végét végezzük a napon. A cseresznyét tulszárakra nem szabad megaszalni, hanem kissé husosnak kell maradnia.

Lehet a cseresznyét kimagvazoit állapotban is aszalni. A kimagvazás kis kézi géppel vagy kézzel történhetik. A géppel való kimagvazás nagyon megzuzza a gyümölcsöket, ezért kerülni kell. Ehelyett sokkal jobb a kézzel való kimagvazás. Legegyszerűbben úgy történik, hogy drót női hajtűt erősítünk egy pálca hegyére, azt a cseresznye száras végén be nyomjuk és segítségével a magot kirántjuk. Kézzel a munka aránylag gyorsan történik és előnye, hogy a cseresznyét csak egyik végén sértjük meg. Aszalása azután ugyanúgy történik, mint a magvas cseresznyéé.

Szokták a cseresznyét sok helyen a mazsola pótlásául használni. Erre a célra egyes ételeknél nagyon jól megfelel. Mazsolának csak fehér- vagy sárgahúsú fajtákat szabad aszalni és pedig mindenkor kimagvazott állapotban.

A cseresznye szárát ajánlatos meggyűjteni, mert igen jó köhögés elleni teát szolgáltat.

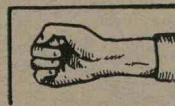
A fejés helyes fogásai.

A helyes fejésről sokszor irtunk lapunkban. Ez alkalommal képsorozatban

HOGYAN KELL FEJNI?

Készülődés a fejéshez

Helyes kéztartás

Helytelen kéztartás

Igy fogjuk meg a csecset

Igy nem szabad fejni!

Az első és hátsó csecseket együtt fejjük

mutatjuk be, hogy milyen módon kell tartani a kezét és hogyan kell megfogni a csecseket fejés alkalmával.

Pípacskok a búzatáblán,
Mint ha magam előtt látnám...
Mint a hölcső, ring a kalász:
Embereken aratás-láz.

Vigyázz magadra!

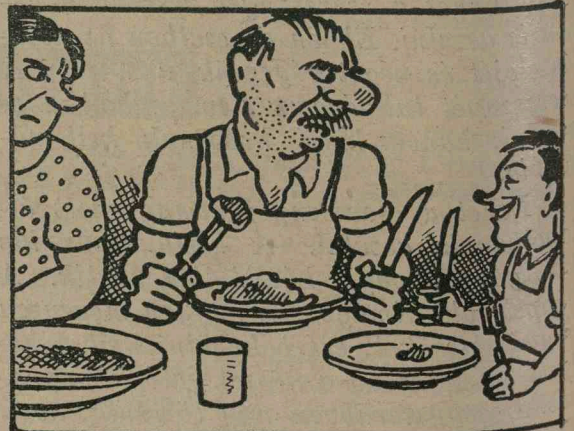
Vágó eszköz semmiféle
Ne juthasson gyermekkézbe!

Száj- és körömfájás fertőzést okozhat
a mezei eper!

A száj- és körömfájás betegség nemcsak közvetlenül, állatok vagy állati termékek útján terjed, hanem közvetve is okozhat súlyos fertőzést. A kolozsmegyei

Nagysármás községben sok állat betegedett meg száj- és körömfájás betegségben. A legelőn járó állatok között is sok beteg állat van. Így az egész legelő fertőzve van a ragály-anyaggal. Természetes, hogy a legelőn termő eperre is kerül a ragályanyagból. Így érthető, hogy az eprésző gyermekek körében járványszerűleg lépett fel a betegség. Figyelmeztetjük tehát olvasóinkat, hogy ahol a száj- és körömfájás fellépett, ne engedjék gyermekeiket olyan helyen eprészni, ahol hasított körmű állatok legelnek.

Kis porció.

Mester: Miért nem eszel?

Inas: Mert forró a hús.

Mester: Hát mért nem fujod?

Inas: Azért, mert attól félek, hogy ha megfujom — elrepül!